

چشم‌انداز تنش میان آرژانتین و انگلیس در مورد حاکمیت جزایر فالکلند (مالویناس)

ناصر زمانی^۱

چکیده: سی سال پس از جنگ ۱۹۸۲ فالکلند، اختلاف دیرینه آرژانتین و بریتانیا در مورد مالکیت و حاکمیت جزایر فالکلند (مالویناس) همچون آتشی زیر خاکستر باقی مانده است. یک روز مانده به سالگرد نبرد فالکلند، مقامات محلی این سرزمین از تصمیم خود نسبت به برگزاری یک همه‌پرسی در مارس ۲۰۱۳ در خصوص وضعیت سیاسی این مجمع‌الجزایر خبر می‌دهند. اقدام رئیس‌جمهور آرژانتین در طرح شکایت در سازمان ملل، برگزاری مراسم سی‌امین سالگرد گرامیداشت نبرد فالکلند (۲ آوریل ۲۰۱۲) و متعاقب آن اعتراضات در آرژانتین علیه ادامه سلطه انگلیس بر این منطقه، نشان می‌دهند افکار عمومی آرژانتین به‌رغم جریحه‌دار شدن عواطف میهن‌پرستانه به‌لحاظ شکست نظامی از انگلیس، همچنان نسبت به حاکمیت آتی جزایر فالکلند (مالویناس) احساس مسئولیت می‌کند. بریتانیا پس از پیروزی در جنگ فالکلند با تقویت حضور نظامی خویش در این منطقه سعی نموده تا به طرف مقابل نشان بدهد در صورت لزوم مجدداً آماده دفاع از این منطقه به عنوان یکی از سرزمین‌های ماورای بحار خود می‌باشد. منابع طبیعی غنی و کشف ذخایر نفتی در آب‌های شمالی مالویناس و آغاز عملیات حفاری از سوی شرکت‌های انگلیسی، بر اهمیت این مجمع‌الجزایر افزوده است. انگلیس مدعی است جهت تحقق اراده سکنه فالکلند (مالویناس) لازم است از طریق برگزاری همه‌پرسی توسط دولت محلی فالکلند، تمایل آن‌ها نسبت به ادامه حاکمیت بریتانیا برای آرژانتین محرز گردد. آرژانتین ضمن تأکید بر لزوم موافقت انگلیس با انجام مذاکرات به‌منظور حل سیاسی مسئله، معتقد است برگزاری هرگونه همه‌پرسی تحت شرایط موجود، نمی‌تواند خالی از اشکال و ابهام باشد؛ این پژوهش به پیشینه اختلاف، استدلال‌های طرفین دعوی، مواضع منطقه‌ای و بین‌المللی نسبت به اختلاف دو کشور آرژانتین و انگلستان در مورد جزایر فالکلند می‌پردازد.

واژگان کلیدی: مالویناس، فالکلند، آرژانتین، انگلیس، نفت و جنگ، حاکمیت.

۱. آقای ناصر زمانی، کارشناس وزارت امور خارجه nz1342@yahoo.com

مقدمه

جزایر مالویناس^۱ از نگاه اسپانیایی‌زبان‌ها و یا جزایر فالکلند^۲ به‌زعم انگلیسی‌ها، مجمع‌الجزایری است که در آمریکای جنوبی و در جنوب غربی اقیانوس اطلس قرار گرفته است. مرکز آن بندر استانی^۳ است. مطابق نقشه‌های اروپایی این مجمع‌الجزایر شامل دو جزیره اصلی فالکلند شرقی و فالکلند غربی و ۷۷۶ جزیره کوچک دیگر می‌گردد. فالکلند شرقی دربرگیرنده استانی و پایگاه نظامی بریتانیا در مونت‌پلزانت^۴، به عنوان مسکونی‌ترین بخش این جزایر است. در نقشه‌های آرژانتینی به جای فالکلند از نام مالویناس استفاده شده و به جای بندر استانی نیز عنوان "پوئرتو آرژنتینو" درج گردیده است.

تاریخچه مناقشه بر سر فالکلند به قرن شانزدهم میلادی برمی‌گردد. در سال ۱۷۷۱ نزدیک بود جنگی به‌لحاظ اختلاف در مورد حاکمیت این مجمع‌الجزایر رخ بدهد. این جنگ سرانجام در سال ۱۹۸۲ میان آرژانتین و انگلیس اتفاق افتاد. بریتانیا مدعی است جزایر مزبور به این کشور تعلق دارند و آرژانتین نیز همچنان جزایر مالویناس را بخشی از سرزمین خود می‌داند. کودکان آرژانتینی با این شعار که مالویناس بخشی از کشورشان است بزرگ شده و می‌شوند. وسعت این منطقه ۱۲,۱۷۳ کیلومتر مربع و دارای ۸۰۰ کیلومتر خطوط ساحلی می‌باشد. مالویناس در فاصله ۴۸۳ کیلومتری کرانه شرقی آرژانتین واقع گردیده است. بر سر نامگذاری و همچنین تقدم و تأخر در اکتشاف و اسکان در جزایر مذکور اختلاف‌نظر بسیار وجود دارد. در واقع، بروز چنین مشکلاتی ناشی از پیامدهای دوران استعماری و سیاست‌های بعدی وارثین قدرت‌های استعماری در بهره‌کشی از مستعمرات و تعیین مسیر روندهای داخلی آن‌ها می‌باشد.

برخی مانند "لاول اس. گوستافسون" نویسنده کتاب "اختلاف حاکمیتی در مورد جزایر فالکلند (مالویناس)" در سال ۱۹۸۸ (Gustafson, 1988: 205-208) معتقدند اختلاف‌نظر در مورد چگونگی درک و برداشت از مفهوم حاکمیت از جمله دلایل اصلی منازعه مزبور می‌باشد. از نظر وی حاکمیت مفاهیم متعددی از جمله اعمال قدرت در یک سرزمین، حفاظت و کنترل اجزای موجود در بخشی از کره زمین و در مورد یک تکه زمین بیشتر معنای ضمنی حقوقی دارد. تعاریف حقوقی از حاکمیت

-
1. Islas Malvinas
  2. Falkland Islands
  3. Stanley (capital), Population in 2009 was 2995, The Falkland Islands Today, Country Facts, page one, www.falklandislands.com
  4. Mount Pleasant Airfield

نمی‌توانند به میزان کافی برای فهم حاکمیت عملی یا جهت برقراری نظم در داخل و خارج مفید و موثر باشند. حاکمیت نهایتاً یک روش سیاسی، عملی، پیچیده و مرکب، محدود و موقتی است که مردم (ملت) از طریق آن امور خود را سازماندهی می‌کنند. حاکمیت در مورد مناقشه فالکلند معمولاً به معنای تعیین مرزهای سرزمینی یک ملت می‌باشد که خود آغازگر اختلاف نظر بوده است. از دیدگاه گوستافسون تضاد بیشتر در مواضع و ادعاهای طرفین نسبت به حاکمیت جزایر فالکلند، مثل خودداری انگلیس از مذاکره با آرژانتین یا هر طرف دیگری درباره حاکمیت آن و صرف مبالغ هنگفت از سوی لندن برای توسعه تجهیزات و تاسیسات نظامی در جزایر مزبور، عادی‌سازی مناسبات متقابل انگلیس و آرژانتین، استقلال عمل بیشتر جزایر فالکلند به طوری که ادعاهای آرژانتین یا انگلیس نسبت به خود را دیگر قبول نداشته باشد، قرارگرفتن این سرزمین به نحوی در تحت حاکمیت پیمان قطب جنوب^۱، طرح مدل هنگ کنگ در مورد فالکلند و محتمل تر از همه حفظ وضعیت موجود در فالکلند که از ۱۸۳۳ باقی مانده، برخی تغییرات و گرایش‌ها در سیاست خارجی مانند گرایش بوئنوس آیرس به سوی مسکو و همگرایی بیشتر آرژانتین با آمریکای لاتین و اتحاد و انسجام بیشتر آمریکای لاتین، از جمله آثار و پیامدهای احتمالی جنگ فالکلند در آوریل ۱۹۸۲ می‌توانند باشند (Gustafson, 1988: 177-205).

به‌رغم افول دوره استعمار، برخی از دول قدرتمند با برداشت خاص خود از مفهوم حاکمیت و توسل به تدابیری همچون ایجاد ساختارهای حکومتی غربی و نهادهای مشابه، اسکان مناطق خالی از سکنه، بهره‌برداری از شیوه‌ها و رویه‌های موجه و مردم‌پسند و تکیه برخواست و اراده عمومی تحت شعارهای جذابی مانند احترام به حق انتخاب و تعیین سرنوشت ساکنان یک منطقه و دستاویز قرار دادن آن‌ها، در واقع به دنبال تداوم حاکمیت و بقای منافع خود هستند.

سؤال این است که سی سال پس از جنگ فالکلند و تحت شرایط فعلی، آیا طرفین دعوی از آمادگی و اراده لازم برای نیل به یک راه حل مرضی‌الطرفین برخوردارند یا این که مشکل همچنان به قوت خود باقی خواهد ماند؟ این مقاله با این فرض که بدون میانجی‌گری جامعه جهانی و مجامع بین‌المللی به خصوص سازمان ملل حل‌وفصل چنین مناقشه‌ای دشوار خواهد بود، در پی یافتن پاسخی برای پرسش مذکور می‌باشد.

۱. پیمان قطب جنوب (The Antarctic Treaty) در متوقف کردن ادعاها نسبت به حاکمیت ملی بر سرزمین‌های ضمیمه و نگهداری قطب جنوب برای مقاصد علمی و صلح‌آمیز مؤثر بوده است (Gustafson, 1988: 185-6).

اهمیت مسئله

یکی از دلایل اهمیت سرنوشت مناقشه فالکلند (مالویناس)، بروز جنگی شدید میان بریتانیا و آرژانتین در مورد مالکیت و حاکمیت آن در آوریل ۱۹۸۲ می‌باشد که به نبرد فالکلند معروف شده است. این درگیری نظامی به مدت ۷۴ روز ادامه و به مرگ ۲۵۵ بریتانیایی، ۶۴۹ آرژانتینی و ۳ نفر از ساکنان مالویناس انجامید. نیروهای نظامی انگلیس در ژوئن ۱۹۸۲ به دستور مارگارت تاچر^۱ نخست‌وزیر وقت انگلیس، فالکلند (مالویناس) را اشغال و کنترل آن را بازپس گرفتند. بنا به اظهار تاچر، جنگ مزبور در آن زمان بالغ بر ۱/۱۹ میلیارد دلار برای بریتانیا هزینه در بر داشته است (Gustafson, 1988: 178). ژنرال لئوپولدو گالتیری^۲ رئیس دولت نظامی وقت آرژانتین کسی بود که به بهانه یکصدوپنجاهمین سالگرد اشغال فالکلند (مالویناس) از سوی انگلیس، دستور حمله را صادر کرد و متعاقباً بالغ بر ۵۰۰۰ نظامی آرژانتینی وارد سواحل این سرزمین شدند. تعدادی از منابع انگلیسی ادعا می‌کنند گالتیری به لحاظ عدم محبوبیت دولت وقت و با هدف فرافکنی و جلب حمایت مردم آرژانتین و ادامه حکومت نظامی خویش در ۲ آوریل ۱۹۸۲ تصمیم به حمله فالکلند (مالویناس) گرفت. به دنبال نبرد مذکور، انگلیس حضور نظامی خویش در فالکلند (مالویناس) را گسترش داده و پایگاه هوایی مونت پلزان را تأسیس نمود.

در قانون اساسی سال ۱۹۹۴ آرژانتین بر حاکمیت آن بر مالویناس تأکید شده است. هر چند بوینس آیرس در سال ۱۹۹۵ پذیرفت که دیگر متوسل به زور نگردد و دو طرف روابط دیپلماتیک میان خود را از سال ۱۹۹۰ از سر گرفتند، اما انگلیس همچنان درخواست آرژانتین برای مذاکره پیرامون حاکمیت مالویناس را رد کرده و از آن طفره می‌رود. انگلیس مدعی است جنگ فالکلند به واسطه حمله و اشغال آن توسط آرژانتین آغاز و سرانجام با تسلیم نیروهای نظامی کشور مزبور خاتمه یافته است. بریتانیا همچنان ادعای مالکیت جزایر مذکور را دارد. با وجود این که بوئنوس آیرس در جنگ فوق شکست خورد، اما تا این لحظه حاضر نشده است از ادعای خود بر مالویناس دست

۱. ماگارت هیلدا تاچر (Margaret Hilda Thatcher) رهبر سابق حزب محافظه‌کار بریتانیا که از ۱۹۷۹ تا ۱۹۹۰ نخست وزیر این کشور بود. در سال ۱۹۸۲ به واسطه پیروزی انگلیس در جنگ فالکلند حزب متبوعش در انتخابات سال بعد مجدداً پیروز شد. حزب محافظه‌کار انگلیس به‌طور سنتی طرفدار وحدت این کشور و عدم جدایی سرزمین‌های ماورای بحار می‌باشد.

۲. ژنرال لئوپولدو گالتیری (Genera Leopoldo Galtieri) رهبر رژیم نظامی حاکم بر آرژانتین (Junta) می‌باشد. رژیم نظامی از ۱۹۷۶ تا ۱۹۸۳ بر آرژانتین حاکم بود.

بردارد. پس از آن که خانم کریستینا فرناندز دی کرچنر، رئیس‌جمهور آرژانتین، حاکمیت انگلیس بر جزایر مورد مناقشه را به نوعی "مسئله‌ای بازمانده از دوره استعمار" عنوان کرد، مقامات جزایر مزبور در ماه ژوئن اعلام کردند که با این اقدام به ساکنان جزایر فالکلند فرصتی برای حق تعیین سرنوشت خویش ارائه شده است. دولت آرژانتین و افکار عمومی آن معتقدند از آنجا که سکنه کنونی جزایر مالویناس غیربومی و از مهاجران انگلیسی هستند، همه‌پرسی آتی در این منطقه نمی‌تواند از صحت و اعتبار کافی برخوردار باشد و بر همین اساس سعی در جلب حمایت کشورهای آمریکای لاتین از مواضع خود از جمله در مخالفت با همه‌پرسی دارند.

به‌دنبال تحولات صورت گرفته طی سال‌های اخیر، به‌خصوص سال ۲۰۱۲ و به‌دنبال اعلام برگزاری همه‌پرسی و برگزاری مراسم سی‌امین سالگرد جنگ فالکلند، دامنه اختلاف میان دو کشور بر سر مالکیت و حاکمیت جزایر مالویناس به نحو بارزی گسترش یافته و به‌نظر می‌رسد در صورت عدم میانجی‌گری طرف‌های ثالث و ادامه اجتناب انگلیس از مذاکره مستقیم با آرژانتین، امکان تبدیل وضعیت کنونی به یک منازعه تمام عیار دیپلماتیک جدید محتمل می‌باشد. این مسئله نگرانی‌هایی را برای طرفین اختلاف و دیگر کشورها به‌ویژه کشورهای هم‌جوار منطقه نسبت به احتمال تکرار درگیری نظامی سال ۱۹۸۲، حضور نظامی بیشتر بریتانیا و تشدید فعالیت شرکت‌های نفتی انگلیسی در منطقه اقیانوس اطلس جنوبی و آمریکای جنوبی فراهم کرده است. برخی از تحولاتی که بیانگر افزایش اهمیت مسئله سرنوشت وضعیت سیاسی جزایر فالکلند (مالویناس) و لزوم حل و فصل آن هستند و نمی‌توان تأثیر متقابل آن‌ها بر چشم‌انداز روند مناقشه را نادیده گرفت، به شرح زیر می‌باشند:

- اعطای امتیاز شهروندی انگلیس به کلیه ساکنان جزایر فالکلند از سال ۱۹۹۳،
- تصویب قانونی در پارلمان آرژانتین مبنی بر مالکیت این کشور بر جزایر مالویناس. آرژانتین پس از تأکید بر حاکمیت خویش نسبت به جزایر فالکلند (مالویناس) در قانون اساسی سال ۱۹۹۴، همچنان احساسات ملی‌گرایانه و وطن‌پرستانه در میان مردم را تقویت نموده است. این اقدام با اعتراض سریع انگلیس روبرو گردیده است.
- کشف یک حوزه نفتی با ارزش در آب‌های شمالی مالویناس و صدور مجوز اکتشاف نفت از سوی دولت انگلیس به شرکت‌های نفتی در آب‌های ساحلی جزایر مالویناس در سال ۲۰۱۰ و آغاز عملیات اکتشاف و حفاری از سوی شرکت‌های نفتی انگلیسی؛ باتوجه به منابع طبیعی و دریایی غنی این سرزمین، استخراج و صدور آتی نفت بدون تردید ثروت قابل‌توجهی را نصیب ساکنان آن خواهد کرد.

- ملی کردن شرکت نفتی WPF^۱ از سوی دولت آرژانتین در اردیبهشت ۱۳۹۱.
 - اعلام دولت محلی فالکلند در آوریل ۲۰۱۲ مبنی بر برگزاری همه‌پرسی در خصوص وضعیت سیاسی و حاکمیت آتی این سرزمین در مارس ۲۰۱۳.
 - آغاز تلاش دیپلماتیک آرژانتین برای مقابله با برگزاری همه‌پرسی مارس ۲۰۱۳ در مالویناس و عدم موفقیت آن به واسطه نگرانی از عواقب بین‌المللی آن بر ادعای حاکمیت بوئنوس آیرس بر این جزایر مورد مناقشه، از جمله اقدامات دولت آرژانتین می‌توان به تلاش در ارسال پیام مستقیم به مجامع بین‌المللی و محافل دیپلماتیک آرژانتین مبنی بر عدم مشروعیت همه‌پرسی، فراخوانی خانم آیشیا کاسترو^۲ سفیر آرژانتین در انگلیس برای مشورت از سوی هکتور تیمرمن^۳ وزیر خارجه آرژانتین در زمینه راه‌های مقابله با همه‌پرسی، دستور تیمرمن به دو تن از دیپلمات‌های ارشد آرژانتین برای سفر به کشورهای حوزه کارائیب و آفریقا به‌ویژه کشورهای عضو کامنولث (مشترک‌المنافع) و کشورهای دارای روابط نزدیک با انگلیس به منظور مطلع ساختن مقامات آن‌ها نسبت به حقوق مشروع آرژانتین در مورد مالویناس و ناخرسندی از اعزام احتمالی ناظر جهت شرکت در همه‌پرسی فوق. آرژانتین همچنین نگران رهیافت فعال و تقویت روابط سیاسی بریتانیا با کشورهای آمریکای لاتین می‌باشد که در این رابطه می‌توان به اقدام اخیر وزارت خارجه انگلیس در بازگشایی سفارت خود در السالوادور با حضور هوگو سوایر^۴ معاون این وزارت‌خانه اشاره کرد. تصمیم به بازگشایی سفارت در السالوادور در مه ۲۰۱۱ اتخاذ گردید که به دنبال اعلام تغییر در سیاست بریتانیا نسبت به آمریکای لاتین از سوی ویلیام هیگ وزیر امور خارجه بریتانیا طی سخنرانی سال ۲۰۱۰ صورت می‌پذیرد. وزارت خارجه آرژانتین همچنین نگران بازدید روزنامه‌نگاران کشورهای حوزه آمریکا و کارائیب از فالکلند و انعکاس دیدگاه دولت محلی آن نسبت به مناقشه طرفین دعوی بر سر حاکمیت این سرزمین و همچنین مصاحبه‌های اخیر رسانه‌ها در تعدادی از کشورهای آمریکای لاتین، آمریکا و کانادا با اعضای مجالس قانون‌گذاری آن‌ها می‌باشد (Merco Press, 26 Nov. 2012).

۱. شرکت نفتی WPF سال ۱۹۹۲ تأسیس و در سال ۱۹۹۳ خصوصی شد. شرکت مزبور در سال ۱۹۹۹ از سوی شرکت نفتی رپسول خریداری شد. شرکت WPF اردیبهشت ۹۱ به دنبال لایحه کنگره و امضای آن توسط رئیس‌جمهور آرژانتین ملی و مدیریت آن به یک آرژانتینی واگذار شد. رپسول اسپانیا به این تصمیم اعتراض و شکایت کرده است.

2. Ambassador Alicia Castro
 3. Hektor Timerman Foreign Minister
 4. Hugo Swire Foreign Office Minister

- برگزاری مراسم سی‌امین سالگرد جنگ میان انگلیس و آرژانتین در آوریل ۲۰۱۲، تظاهرات معترضین آرژانتینی در مقابل سفارت انگلیس در بوئنوس آیرس و پرتاب سنگ و رنگ به سوی آن و درگیری با پلیس مستقر در مقابل سفارت و صدور بیانیه‌ها و اتخاذ مواضع تند بعدی مقامات دو کشور علیه یکدیگر در این ارتباط.

- شکایت رئیس جمهوری آرژانتین از انگلیس به سازمان ملل متحد. بوئنوس آیرس علیه اقدامات یکجانبه انگلیس، نظامی ساختن منطقه اطلس جنوبی، تداوم اجتناب از مذاکره جهت حل سیاسی مسئله و بی‌توجهی لندن نسبت به مصوبات سازمان ملل شکایتی را تسلیم این سازمان نموده و اعلام کرده به لحاظ اشغال جزایر مالویناس طی سالیان متمادی از سوی بریتانیا و تغییر تدریجی ماهیت سکنه بومی، برگزاری همه‌پرسی در سرزمین مزبور عاری از عیب و نقص نخواهد بود.

- مخالفت آرژانتین با حضور نظامی انگلیس، صحبت از تحریم کالاهای مستعمره‌های انگلیس و ایجاد محدودیت در تردد و پهلوگیری کشتی‌های حامل پرچم فالکلند و انگلیس در بنادر و آب‌های آرژانتین. بوئنوس آیرس تعدادی از کشورهای آمریکای لاتین و آمریکای جنوبی را با مواضع خود همراه کرده است (فالکلند یا مالویناس؟ ایسنا، بین‌الملل، ۱۳۹۱/۱/۱۰).

- تحریم اقتصادی با انگیزه سیاسی اهالی جزایر فالکلند (مالویناس) از سوی آرژانتین. انگلیس ممانعت از تردد آزاد کشتی‌های دارای پرچم خود و فالکلند (مالویناس) را تلاشی از سوی آرژانتین برای تحریم اقتصادی و انزوای سیاسی فالکلند و انگلیس، مخالفت با حقوق بین‌الملل، اصل تجارت آزاد و تردد آزاد کشتی‌ها در آب‌های بین‌المللی قلمداد و علیه این مسئله، اقدامات متقابلی را از طریق مجامع بین‌المللی مطرح و دنبال کرده است.

- پارلمان آمریکای لاتین (پارلاتینو)^۱ در اجلاس اخیر خود در شهر کونکای اکوادور^۲ از آرژانتین در اختلاف آن در مورد حاکمیت جزایر فالکلند (مالویناس) با انگلیس حمایت به عمل آورده است. بنا به اطلاعیه مجمع ملی اکوادور، هیئت رئیسه پارلاتینو مخالفت خود را با فعالیت‌های یک‌جانبه انگلیس در منطقه، از جمله اکتشاف و بهره‌برداری از منابع طبیعی تجدیدپذیر و غیرقابل تجدید آرژانتین مورد تأکید قرار داده است. شانزده کشور در نشست پارلاتینو حضور داشتند و قرار شد قطعنامه‌ای جهت برگزاری مذاکرات میان کشورهای طرف منازعه، در نشست ماه نوامبر هیئت رئیسه در پاناما به رای‌گیری گذاشته شود و سپس برای روسای کشورهای آمریکای لاتین و

1. Latin American Parliament (Parlatino)
2. Cuenca (Ecuador)

کارائیب و همچنین بان کی مون دبیرکل سازمان ملل ارسال گردد. هیئت رئیسه از دول آمریکای لاتین خواسته است تا مراقب هرگونه تهدیدی علیه حاکمیت و استقلال کشورهای منطقه باشند (Wilkinson, 6/8/2012: 1).

- استقرار ناو جنگی و زیردریایی اتمی انگلیس و مانور نظامی دریایی اخیر بریتانیا در آب‌های اقیانوس اطلس جنوبی و ادامه عملیات حفاری در سایه حضور ناوهای جنگی انگلیس.

- سفر شاهزاده ویلیام نوه ملکه انگلیس به پایگاه نظامی این کشور در فالکلند (مالویناس) به عنوان خلبان برای طی دوره شش هفته‌ای عملیات امداد و تجسس، هر چند وزارت دفاع انگلیس^۱ هدف از سفر مزبور و استقرار نامبرده در فالکلند را طی یک دوره آموزش معمولی عنوان کرده بود (فالکلند یا مالویناس؟ ایسنا، بین‌الملل، ۱۳۹۱/۱/۱۵).

- اتحادیه ملل آمریکای جنوبی^۲ در جریان نشست سران این اتحادیه در مورخه ۱۰ آذر ۱۳۹۱ (۳۰ نوامبر ۲۰۱۲) در لیما (پایتخت پرو)^۳ مخالفت خود با برگزاری همه‌پرسی مورد نظر انگلیس در مارس ۲۰۱۳ در جزایر فالکلند (مالویناس) با هدف تعیین وضعیت سیاسی این سرزمین را اعلام نمود. آقای آمادو بوودو معاون رئیس‌جمهور آرژانتین^۴ که به‌واسطه کسالت خانم کرچنر رئیس‌جمهور این کشور در اجلاس مزبور شرکت کرده بود، ضمن اعلام رضایت خاطر کشورش از طرح این موضوع در بیانیه نشست سران گفت که این مسئله تأییدگر مواضع آرژانتین و موضع سال ۱۹۸۵ سازمان ملل است. وی این تحول را یک موفقیت سیاسی برای رئیس‌جمهور و بیش از هر چیزی برای مردم آرژانتین تلقی نمود (Merco Press, 1/12/2012).

- تشدید لفاظی‌های رهبران دو کشور و اظهارات و بیانیه‌های وزرای خارجه انگلیس و آرژانتین علیه یکدیگر در یک سال اخیر.

براساس نتایج تحقیقات زمین‌شناسان، حوزه نفتی واقع در اعماق آب‌های شمال جزایر فالکلند (مالویناس) حدود ۶۰ میلیارد بشکه نفت خام ذخیره دارد. با توجه به افزایش نسبی قیمت نفت خام طی سال‌های اخیر، کاهش برداشت نفت انگلیس از ذخایر دریای شمال و عدم کاهش متوسط مصرف سوخت‌های فسیلی در انگلیس به‌واسطه استفاده از منابع انرژی قابل جایگزین، دولت این کشور بیش از پیش درصدد

1. MOD, the Guardian, 3 Feb 2012,
2. The Union of South American Nations (UNASUR)
3. Lima (Peru)
4. Amado Boudou Vice-President of Argentina

تداوم حاکمیت خویش بر این سرزمین می‌باشد. متعاقب تلاش شرکت بریتانیایی "دیزایر پترولیوم" و دیگر شرکت‌های انگلیسی برای دستیابی به نفت خام این مناطق، زخم کهنه اختلاف آرژانتین با انگلیس در مورد جزایر فالکلند (مالویناس) سر باز کرده است. بحران میان دو کشور زمانی اوج گرفت که دولت آرژانتین به دستور خانم کرچنر رئیس‌جمهور این کشور با تصویب لایحه‌ای فوری، تصمیم به اعمال محدودیت در تردد کشتی‌ها در آب‌های این مجمع‌الجزایر و درخواست مجوز عبور برای تمامی کشتی‌ها و ناوهای در حال حرکت به این منطقه گرفت. البته این تصمیم دولت آرژانتین به این معنا بود که کشتی‌ها حق استفاده از بنادر آرژانتینی و پهلوگرفتن در آن‌ها را ندارند و حتی نمی‌توانند بدون مجوز از آب‌های این کشور عبور کنند. همین مسئله به بهانه جدیدی برای تشدید اختلاف و تنش میان دو کشور تبدیل شده است. دولت انگلیس نیز متقابلاً به بهانه‌های مختلف از هرگونه مذاکره با آرژانتین در مورد تمامیت ارضی فالکلند (مالویناس) مخالفت و عملیات اکتشاف نفت در این مناطق را کاملاً مشروع و مجاز دانسته است. این در حالی است که آرژانتین با اکتشاف و استخراج نفت از سوی انگلیس در این مناطق به شدت مخالفت کرده و مراتب اعتراض خود را به طور رسمی به دولت انگلیس و جامعه بین‌الملل اعلام کرده است. باتوجه به عدم هرگونه توافق میان طرفین اختلاف در مورد تمامیت ارضی جزایر مالویناس، بوئنوس آیرس اقدام انگلیس را نقض حاکمیت خود قلمداد و به انجام هرگونه عملیات حفاری توسط انگلیسی‌ها اعتراض و تهدید کرده در صورت ادامه اکتشافات نفتی در این جزایر، موضوع را به سازمان ملل می‌کشاند.

به دنبال تجدید درگیری‌های لفظی میان دو کشور، خانم کرچنر رئیس‌جمهوری آرژانتین اعلام کرد که در قطعنامه‌های صادره از سوی سازمان ملل متحد از دوطرف خواسته شده تا مذاکرات دوجانبه به منظور دستیابی به یک توافق مشترک در مورد تمامیت ارضی جزایر مزبور را از سر بگیرند و قید شده که هیچ‌یک از طرفین اجازه اتخاذ تصمیمی یکجانبه در این مورد را ندارد. دیوید میلی‌بند^۱ وزیر خارجه وقت انگلیس با رد اعتراضات آرژانتین به حفاری‌های نفتی در جزایر مورد مناقشه، معتقد بود حاکمیت انگلیس بر جزایر مزبور قطعی و حفاری در این جزایر مطابق قوانین بین‌المللی می‌باشد. وزارت امور خارجه آرژانتین نیز اعلام داشته که انگلیس می‌خواهد به‌طور یکجانبه و غیرقانونی از منابع طبیعی متعلق به آرژانتین بهره‌برداری نماید و به همین

۱. دیوید میلی‌بند (David Miliband) از سیاستمداران حزب کارگر انگلیس و وزیر امور خارجه و مشترک‌المنافع بریتانیا از سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۰ در دولت گوردون براون می‌باشد.

دلیل دولت آرژانتین تدابیر لازم را برای دفاع از منافع و حقوق خود اتخاذ خواهد کرد. وزارت دفاع انگلیس هم متقابلاً از طریق سخنگوی خود اعلام کرد که دولت بریتانیا از حاکمیت خود در فالکلند دفاع و همواره در این منطقه تعدادی ناو جنگی و ۱۰۷۶ سرباز به صورت آماده در اختیار دارد. نظر به کاهش رو به رشد ذخایر نفتی آرژانتین و انگلیس، تبدیل منافع ناشی از ذخایر نفتی فالکلند (مالویناس) به هدفی راهبردی در منافع ملی طرفین، غیر قابل اجتناب به نظر می‌رسد. معاهده لیسبون که به امضای ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا رسیده، مالکیت انگلیس بر جزایر مالویناس را به رسمیت شناخته است. آرژانتین چند سال قبل از سازمان ملل خواست تا حاکمیت مطلق آن بر ۱۷۰۰ کیلومتر مربع از سواحل اطراف مالویناس را به رسمیت بشناسد و برای جلب حمایت این سازمان، ۸۰۰ کیلوگرم اسناد تحقیق در این زمینه را برای دبیرکل ارسال کرد.

"سلسو آموریم" وزیر دفاع برزیل در سخنرانی اخیر خود در جریان کنفرانس وزاری دفاع آمریکای لاتین در "پونتا دل استه" اروگوئه در روز دوشنبه ۸ اکتبر ۲۰۱۲ برابر با ۱۷ مهر ۱۳۹۱، ضمن حمایت قاطع از حاکمیت آرژانتین بر مالویناس، اظهار داشت که این مسئله یک مناقشه تاریخی است که قاره آمریکا را مشغول خود کرده است. وی همچنین ضمن انتقاد از برگزاری مانور نظامی انگلیس در جزایر مزبور، نگرانی کشور متبوعش از برگزاری مانور توام با پرتاب موشک را مورد تأکید قرار داده است. مانور ارتش انگلیس در جزایر فالکلند از ۸ اکتبر آغاز و تا ۱۹ اکتبر ۲۰۱۲ (۱۷ تا ۲۸ مهر) ادامه یافت. آموریم در ادامه اظهارات خویش عنوان داشت که انتظار می‌رود کنفرانس مذکور از دو طرف (آرژانتین و انگلیس) بخواهد تا مطابق شرایط مجمع عمومی سازمان ملل به پای میز مذاکره بازگردند.^۲ دولت آرژانتین طی اعتراض رسمی به سفارت انگلیس، برگزاری مانور نظامی در جزایر فالکلند (مالویناس) را محکوم و آن را مغایر با درخواست‌های بین‌المللی برای حل مسالمت‌آمیز مناقشه و تحریک‌آمیز توصیف

۱. سلسو آموریم (Celso Luiz Nunes Amorim) متولد ۳ ژوئن ۱۹۴۲، دیپلمات برزیلی و وزیر دفاع این کشور از اوت ۲۰۱۱ می‌باشد. آموریم از ۱۹۹۳ تا ۱۹۹۵ در زمان ریاست جمهوری ایتامار فرانکو و مجدداً از ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۱ در زمان ریاست جمهوری لوئیس ایناسیو لولا داسیلوا وزیر امور خارجه برزیل بوده است. آموریم پیش از انتصاب از سوی لولا، سفیر برزیل در انگلیس بوده است. نامبرده در ۷ اکتبر ۲۰۰۹ از سوی مجله سیاست خارجی به عنوان بهترین وزیر خارجه جهان معرفی گردید. وی در ۴ اوت ۲۰۱۱ از سوی دیپلما روسوف دعوت شد تا پست وزارت دفاع را برعهده گیرد.

2. Merco Press, South Atlantic News Agence, Montevideo, 17, Oct. 2012.

و اعلام کرد چنین اقدامی با استقبال کشورهای آمریکای لاتین که به دنبال منطقه‌ای عاری از تنش‌های نظامی هستند، روبرو نخواهد شد.

در مجموع شرایط موجود و کنونی در انگلیس و آرژانتین مشابه زمان بروز جنگ ۷۴ روزه ۱۹۸۲ میان آن‌ها در مورد مالکیت و حاکمیت جزایر فالکلند (مالویناس) نیست. در حال حاضر نه یک دولت نظامی در آرژانتین و نه یک بانوی آهنین^۱ در انگلیس بر سر کار است. انگلیس چند سالی است که درگیر رکود اقتصادی بوده و توانایی اداره کردن یک جنگ پرهزینه را ندارد. لندن همچنین با مسئله برگزاری همه‌پرسی در "اسکاتلند"^۲ در سال ۲۰۱۴ روبروست. در اکتبر ۲۰۱۲ توافقی در این زمینه میان دیوید کامرون^۳ نخست وزیر محافظه‌کار انگلیس و آلکس سالموند سروریزر ایالت اسکاتلند به عمل آمده است. برخی از تحلیل‌گران این مسئله را یکی از ناکامی‌های دولت محافظه‌کار انگلیس که همواره خود را مدافع سرسخت وحدت و یکپارچگی کشور می‌داند، قلمداد کرده‌اند. البته عده‌ای نیز معتقدند که انگلیس با آگاهی قبلی نسبت به نتیجه برگزاری هرگونه همه‌پرسی در اسکاتلند، نگرانی چندانی در مورد عواقب آن ندارد، زیرا نتایج نظرسنجی‌های اخیر حکایت از حمایت اکثریت ساکنان اسکاتلند از ابقاء در چارچوب بریتانیا داشته و دارند. با تمام این تفاسیر مشخصه وضعیت موجود انگلیس و آرژانتین حرکت بیشتر آن‌ها به سوی یک تلاش منطقه‌ای و بین‌المللی برای مقابله با اقدامات یکدیگر می‌باشد که می‌تواند به‌رغم خوشبینی اولیه نسبت به عدم تکرار یک درگیری نظامی مشابه جنگ ۱۹۸۲، عواقب ناخوشایند دیگری همچون جنگ روانی، اعمال تحریم‌های جدید طرفین علیه یکدیگر، بی‌ثباتی در فالکلند (مالویناس)، یارگیری منطقه‌ای و تشدید اختلاف و رقابت میان کشورهای دو قاره اروپا و آمریکا را به همراه داشته باشد. آرژانتین از ژانویه ۲۰۱۳ به عنوان عضو غیردائم شورای امنیت (نماینده منطقه آمریکای لاتین برای سال ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۴) فعالیت خواهد کرد که فرصت مناسبی جهت طرح و پیگیری مواضع این کشور نسبت به وضعیت سیاسی فالکلند (مالویناس) و جلب همراهی بیشتر کشورهای آمریکای لاتین در این زمینه قلمداد می‌گردد.

۱. مارگارت تاچر نخست وزیر انگلیس در دهه ۱۹۸۰ ملقب به بانوی آهنین اروپا بود.

۲. دیوید کامرون نخست وزیر فعلی انگلیس از حزب محافظه‌کار می‌باشد. مواضع سیاست‌مداران دو حزب اصلی انگلیس یعنی حزب محافظه‌کار به عنوان حزب حاکم فعلی و حزب کارگر که دولت در سایه را در اختیار دارد و همچنین حزب لیبرال دموکرات به عنوان مؤلف حزب حاکم این کشور نسبت به جزایر فالکلند (مالویناس) در اصول با هم تفاوت زیادی ندارند.

استدلال بریتانیا

انگلیس در رابطه با جزایر فالکلند (مالویناس)، ادعا می‌کند که یک دریانورد بریتانیایی برای اولین بار در سال ۱۵۹۲ آنجا را شناسایی و تقریباً یک قرن بعد در سال ۱۶۹۰ اولین انگلیسی بر جزایر مزبور گام نهاده است. مطابق این ادعا اولین استقرار فرانسوی‌ها در مالویناس نیز تا سال ۱۷۶۴ محقق نشده است. مستعمره فالکلند دو سال بعد به اسپانیا واگذار و از آن به بعد مورد اختلاف میان بریتانیا و اسپانیا و سپس بین بریتانیا و آرژانتین بوده است. طبق برداشت بریتانیا، جان استرانگ^۱ ناخدای انگلیسی اولین کسی بود که در سال ۱۶۹۰ بر این جزایر خالی از سکنه قدم گذاشت و آنجا را به افتخار ویسکانت فالکلند^۲ رئیس خود، فالکلند نام نهاد. گفته می‌شود نام اسپانیایی مالویناس از زبان فرانسوی "Malouines" ماخوذ شده و این نام را ملوانان فرانسوی در ۱۶۹۰ به این جزایر داده‌اند. بدین لحاظ، این جزایر در زبان اسپانیایی به "مالویناس" معروف هستند. انگلیس از سال ۱۸۳۳ با ایجاد یک پایگاه دریایی عملاً حاکمیت جزایر فالکلند (مالویناس) را به دست گرفت و این جزایر از آن زمان به بعد تحت اسکان و سلطه انگلیسی‌ها قرار گرفته است. در حال حاضر انگلیس جزایر مزبور را یکی از ۱۴ سرزمین ماورای بحار^۳ خویش قلمداد و بر این اساس حق ساکنان آن نسبت به کسب خودمختاری و یا باقی‌ماندن تحت حاکمیت انگلیس را به رسمیت شناخته است. لندن ادعا می‌کند رهبران منتخب سکنه جزایر مزبور خود چنین درخواستی را مطرح و پیگیری کرده‌اند. مطابق سرشماری سال ۲۰۰۶، جمعیت مالویناس بالغ بر ۲۹۹۵ نفر^۴ بوده و تخمین زده می‌شود نفوس آن در حال حاضر چیزی حدود ۳۵۰۰ نفر باشند. ساکنان جزایر مالویناس عمدتاً مسیحی بوده، البته پیروانی از سایر مذاهب نیز در میان آنان به چشم می‌خورند. به جهت سلطه بریتانیا از ۱۸۳۳ به بعد بر فالکلند (مالویناس)، زبان رایج آن تبدیل به انگلیسی، واحد پول آن پوند فالکلند و نایجل هابوود^۵ فرمانده

1. John Strong

2. Viscount Falkland, the First Lord of Admiralty

۳. سرزمین‌های ماورای بحار انگلیس (British Overseas Territories) عبارت از آنگویلا، برمودا، جزایر بریتیش ویرجین، جزایر کایمن، جزایر فالکلند، جبل الطارق، مونتسرات، جزایر پیتکارین، سنت هلن، جزایر تورکس و کایکوس، جزایر ساندویچ و جورجیای جنوبی، قلمروی قطب جنوب و قلمروی اقیانوس هند و... می‌باشد.

www.ukotcf.org/pdf/charters/whitepaper99textonly.pdf و

www.geographyabout.com/od/unitedkingdommaps/u/british-overseas-territories

4. 3140 people, According to July 2008 estimate

5. Nigel Haywood, CVO

تعیین شده از سوی الیزابت دوم ملکه انگلیس هم اکنون رئیس دولت منطقه‌ای فالکلند می‌باشد. بریتانیا ادعا می‌کند فالکلند (مالویناس) از نظر اقتصادی مستقل بوده و کمک مالی از این کشور دریافت نمی‌کند و عمده ساکنان آن بریتانیایی و اصلیت آن‌ها به اوایل قرن نوزده میلادی برمی‌گردد. مطابق با سرشماری سال ۲۰۰۶ اقلیت قابل توجهی از اهالی فالکلند متعلق به شیلی و سنت هلن بوده و بقیه تبعه کشور انگلیس یا کشورهای ثالث شاغل در پایگاه هوایی مونت پلزان و مراکز دولتی هستند.

"مایکل کلارک" مدیرکل مؤسسه مطالعاتی و تحقیقاتی روسی (RUSI) انگلیس^۱ در بخش‌هایی از مقاله تحلیلی خود تحت عنوان: "جزایر فالکلند- معادله امنیتی در سال ۲۰۱۲" چنین آورده است: "... هرچند لفاظی‌های تند طرفین علیه یکدیگر قبل از مراسم سی‌امین سالگرد نبرد فالکلند آغاز شده بود، اما هزینه و مخاطره تبدیل چنین لفاظی‌هایی به یک نبرد مسلحانه دیگر برای آرژانتین بسیار بالا می‌باشد. بحث و جدل پیرامون این پرسش که آیا بریتانیا همچنان قادر به دفاع از سرزمین مورد مناقشه در برابر تهاجم مجدد آرژانتین و بازپس‌گیری آن می‌باشد؟ کانون مباحث داغ مربوط به میزان کاهش بودجه نیروهای مسلح بریتانیا بوده است. وضعیت سیاسی جاری با گذشته تفاوت زیادی دارد. دولت انگلیس در سال ۱۹۸۲ نسبت به دفاع از فالکلند مردد بود و میزان اطلاعات و تدارکات در آن زمان کافی نبود. شوک ناشی از تهاجم آرژانتین به جزایر فالکلند (مالویناس) واکنش نخست‌وزیر وقت بریتانیا را که در شرایط دشواری قرار گرفته بود، به دنبال داشت، اما در حال حاضر تعهد سیاسی دولت انگلیس با تجربه یک بار جنگ نسبت به خودمختاری اهالی جزایر مذکور کامل بوده و هیچ دولتی در انگلیس در صورت کوتاهی در این زمینه قادر به ادامه حیات نبوده و هر نخست‌وزیری حداقل برای یک نسل بعدی نسبت به هرگونه نشانه‌ای دال بر تهدید نظامی در اقیانوس اطلس جنوبی، به شدت حساس خواهد بود. دولت فعلی آرژانتین نیز با دولت نظامی حاکم بر این کشور در سال ۱۹۸۲ قابل مقایسه نیست. آرژانتین از ۱۹۸۳ به بعد مردم‌سالار شده و از روابط تجاری خوبی به ارزش ۱/۴ میلیارد دلار با انگلیس برخوردار است. موازنه نظامی در جزایر فالکلند از زمان احداث پایگاه هوایی مونت پلزان در فالکلند یعنی از ۱۹۸۲ دگرگون شده است. این پایگاه در ۳۰ مایلی بندر استانی قرار داشته و باندهای وسیع آن توانایی پذیرش هر نوع هواپیمایی را دارد. هر کسی هدایت این پایگاه را در اختیار داشته باشد، کنترل کل جزایر در دستان او

۱. RUSI (Royal United Services Institute) یک مؤسسه تحقیقاتی و اندیشکده مستقل در انگلیس

است که بیشتر متمرکز بر مباحث و مسائل دفاعی و امنیتی می‌باشد، www.rusi.org.

خواهد بود. تا زمانی که انگلیس کنترل مونت‌پلزانت را به دست دارد، آرژانتین قادر به حمله به فالکلند نخواهد بود و در صورتی که انگلیس این پایگاه را از دست بدهد با دو برابر امکانات و تجهیزات نظامی فعلی نیز قادر به بازپس‌گیری آن نخواهد بود. تفاوت سطح و شکاف اطلاعاتی نیز یکی دیگر از وجوه تمایز دوره فعلی با زمان جنگ فالکلند در ۱۹۸۲ است. میزان اطلاعات امنیتی و نظامی در آن زمان نسبت به تمایلات آرژانتین اندک و قابل مقایسه با سطح فعلی اطلاعات در مورد این کشور نیست. همه این مشخصات حکایت از آن دارند که مناقشه میان طرفین تا مدت نامحدودی ادامه خواهد داشت و آرژانتین در آینده قابل پیش‌بینی در حوزه سیاسی پیگیر مسئله خواهد بود (Clarke, 2012: 4).

استدلال آرژانتین

آرژانتین با ۲/۷ میلیون کیلومتر مربع وسعت و بیش از ۴۲ میلیون جمعیت به عنوان دومین کشور وسیع آمریکای جنوبی و هشتمین کشور جهان از نظر وسعت به شدت مدعی حاکمیت خویش بر جزایر مالویناس است، چرا که این منطقه از نظر جغرافیایی به کشور مزبور بسیار نزدیک‌تر بوده^۱ و ساکنان اولیه آن نیز شهروندان آرژانتینی و اسپانیایی‌زبان بوده‌اند. بنا به اعلام آرژانتین ساکنان اولیه جزایر مالویناس از اتباع آن و اسپانیایی‌زبان بوده‌اند. آرژانتین در جنوبی‌ترین قسمت آمریکای جنوبی و در غرب اقیانوس اطلس و در همسایگی شیلی، بولیوی، پاراگوئه، برزیل و اروگوئه واقع شده است. مردم این کشور از نژاد اروپایی، کاتولیک مذهب و زبان رسمی آن اسپانیایی است. سرزمین آرژانتین از اوایل قرن شانزدهم مستعمره اسپانیا بوده است. قدرت اسپانیا در اوایل قرن نوزدهم به سبب جنگ‌های پیاپی با انگلیس رو به ضعف نهاد و انگلیس به طمع تصرف آرژانتین، بوئنوس آیرس پایتخت این کشور را اشغال کرد، اما مردم آرژانتین با مقاومتی سرسختانه، ارتش انگلستان را از کشور خود بیرون راندند. حمله فرانسه به اسپانیا در سال ۱۸۰۸ به آتش اشتیاق مردم آرژانتین برای استقلال دامن زد و آنان شورایی را برای ریاست بر کشور از سوی خود برگزیده و فرمانروای اسپانیایی را مجبور به خروج از آرژانتین نمودند. در نتیجه شورای ملی در ۲۵ مه ۱۸۱۰ رسماً قدرت را در دست گرفت. مقابله سربازان اسپانیایی با آزادی‌خواهان و استقلال‌طلبان به شکست انجامید و سرانجام آرژانتین در نهم ژوئیه ۱۸۱۶ رسماً استقلال خود را اعلام داشت.

۱. فاصله جزایر مالویناس تا آرژانتین ۳۰۰ مایل یا حدود ۵۰۰ کیلومتر و تا سواحل انگلستان ۸۰۰۰ مایل یا بیش از ۱۲۰۰۰ کیلومتر است.

آرژانتین معتقد است انگلیس جزایر مالویناس را از سال ۱۸۳۳ به طور غیرقانونی اشغال و به انحصار مختلف به دنبال توجیه ادامه حاکمیت خویش بر این منطقه بوده است. قبل از این تاریخ، کنترل مالویناس برای مدتی با آرژانتین بوده است. همچنین، مالویناس در سال ۱۹۸۲ برای مدت کوتاهی^۱ به دست نیروهای نظامی آرژانتین می‌افتد که با حمله و مداخله نظامیان انگلیس مجدداً از کنترل آن خارج می‌شود. برخی مانند لاول اس. گوستافسون معتقدند آرژانتین چه حاکمیت اسپانیا بر این منطقه را به ارث برده باشد، مانند ملل مستقل جدید آمریکای لاتین که مرزهای قبلی اسپانیا را با مرزهای مورد ادعای خویش جایگزین کردند و چه حاکمیت خود را بر مالویناس به‌عنوان ملک بدون صاحب تأسیس کرده باشد، از نظر حقوق تاریخی بر مالویناس نسبت به بقیه مدعیان برتری دارد، چون زمانی خود مستعمره اسپانیا بوده و بعداً مستقل شده است (Gustafson, 1988: xii).

در حال حاضر، ماهیانه ۶ پرواز از انگلیس به مالویناس انجام می‌پذیرد. پرواز خطوط هواپیمایی شیلی^۲ نیز هر هفته یک بار از سانتیاگو به بندر "استانلی" صورت می‌گیرد. یک پرواز ماهیانه نیز بین این دو مرکز با توقف در شهر آرژانتینی "ریوگالگوس"^۳ توسط هواپیمایی شیلی برگزار می‌شود. اتباع و گردشگران آرژانتینی برای ورود به جزایر مالویناس نیاز به گذرنامه معتبر دارند که در هنگام ورود باید مهر شود.

برگزاری همه‌پرسی در جزایر فالکلند (مالویناس)

شورای اجرایی^۴ یا همان دولت منطقه‌ای فالکلند چندی پیش اعلام کرد قرار است یک همه‌پرسی در اوایل ۲۰۱۳ برگزار شود و تاریخ دقیق آن نیز توسط آقای "کیث پدگت"^۵ مدیر شورای اجرایی و پس از مشورت با مجمع قانونی اعلام خواهد شد. رسانه‌های محلی نیز گزارش دادند که ساکنان جزایر مورد مناقشه فالکلند (مالویناس) قرار است در مارس ۲۰۱۳ یک همه‌پرسی برای ابقای حاکمیت انگلیس یا پیوستن به آرژانتین برگزار کنند. مدیر شورای اجرایی مالویناس در این زمینه چنین گفته است:

1. 74 Days, from 2 April till 14 June 1982

2. Lan Chile

3. Rio Gallegos, a Town in Argentina

4. Falkland Executive Council

5. Keith Padgett, The Chief Executive

"این همه‌پرسی یک پیام واضح برای آرژانتین و جامعه بین‌المللی در مورد خواسته ساکنان جزایر مزبور، محسوب می‌گردد".

تنش میان انگلیس و آرژانتین در سال ۲۰۱۲ و به دنبال اعلام برگزاری همه‌پرسی و مراسم بزرگداشت سی‌امین سالگرد جنگ فالکلند و چند تحول دیگر شدت یافته است؛ کشف منابع نفتی به ارزش ده‌ها میلیارد دلار در آب‌های ساحلی این منطقه، اهمیت سرنوشت حاکمیت آبی آن را چندین برابر و به همین میزان احتمال رویارویی طرفین اختلاف در مورد حاکمیت و مالکیت آن را بیشتر کرده است. تری مک‌آلیستر طی مقاله‌ای در روزنامه *گاردین* در این زمینه چنین می‌نویسد: "... حمایت دولت انگلیس از سرمایه‌گذاری شرکت نفتی *پریمیر اویل*^۱ در زمینه حفاری نفت در اقیانوس اطلس جنوبی می‌تواند منجر به تشدید مناقشه با آرژانتین بر سر جزایر فالکلند گردد" (Macalister, 2012: 1-2). در واقع، بریتانیا زمانی که از یک طرح ۶۰۰ میلیون پوندی برای توسعه ذخایر نفتی در اقیانوس اطلس جنوبی در اوایل ژوئیه ۲۰۱۲ حمایت صریحی به عمل آورد، خود را در اصطکاک و درگیری آشکاری با آرژانتین قرار داد. حمایت دولت بریتانیا از اقدام شرکت نفتی "*پریمیر*" در خرید ۶۰ درصد از مبلغ سرمایه‌گذاری مجوز اکتشاف و توسعه تأسیسات نفتی فالکلند موجب خشم و عصبانیت آرژانتین که پیشتر تهدید کرده بود علیه شرکت‌های نفتی فعال در این منطقه مورد مناقشه اعلام جرم خواهد کرد، گردیده است. وزارت امور خارجه و مشترک‌المنافع انگلیس^۲ در ژوئیه ۲۰۱۲ اعلام نمود که اکتشاف مواد هیدروکربنی در منطقه مزبور یک مسئله مشروع و قانونی است، سخنگوی وزارت مذکور عنوان داشت: "انگلیس در حمایت خویش از مردم جزایر فالکلند که برای توسعه اقتصاد خویش تلاش می‌کنند، صریح و خالی از ابهام بوده و این حفاری اصل اساسی خودمختاری و امری است که ما مصمم به پیشبرد آن هستیم". شرکت نفتی "*پریمیر*" سهم سرمایه‌گذاری را از شرکت اکتشافی "*راکخوپر اکسپلوریشن*"^۳ که به دنبال شریکی برای توسعه حوزه نفتی "*سی‌لاین*"^۴ بود، خریداری نموده است. حوزه مزبور دارای بیش از ۳۰۰ میلیون بشکه نفت می‌باشد...

آرژانتین قبلاً به‌طور کتبی به راکخوپر اکسپلوریشن و دیگر شرکت‌های انگلیسی سرگرم اکتشاف نفت در سواحل فالکلند نسبت به طرح اتهام به دلیل حفاری غیرمجاز هشدار داده است. سخنگوی وزارت امور خارجه و مشترک‌المنافع انگلیس عنوان داشته که

1. Premier Oil, a FTSE 250 Company
2. FCO (Foreign And Commonwealth Office), www.fco.gov.uk/en/falklandislands,
3. Rockhopper Exploration
4. Sea Lion Field

تهدید حقوقی و قضایی آرژانتین هیچ پایه و اساسی در حقوق و قوانین بین‌المللی ندارد و این قوانین شامل حال فالکلند نمی‌گردند و این که شرکت‌های نفتی قادرند آزادانه اقدام به جذب سرمایه از بازار سرمایه نمایند، مؤید این واقعیت است که تجارت بین‌المللی نیز چنین باوری دارد.

دولت انگلیس در ژوئن ۲۰۱۲ اعلام داشت در نظر دارد در تلاشی برای ختم غائله حاکمیت جزایر فالکلند یک بار و برای همیشه رفراندومی را در این منطقه برگزار نماید. در مجموع، به نظر می‌رسد انگلیس با اطمینان از نتایج برگزاری همه‌پرسی در جزایر فالکلند (مالویناس)، پیشاپیش خود را آماده پیگیری مرحله بعد یعنی حمایت از خواسته ساکنان این منطقه در راستای باقی ماندن تحت حاکمیت بریتانیا به عنوان یکی از سرزمین‌های ماورای بحار خویش و سپس آغاز عملیات گسترده بهره‌برداری از منابع نفتی آن نموده است. تصویب قوانین در سرزمین‌های ماورای بحار انگلستان باید مطابق با تعهدات بین‌المللی این کشور باشد. از طرف دیگر، انگلیس سعی دارد وانمود نماید جزایر فالکلند (مالویناس) با یک سکنه سه هزار و پانصد نفری از دولتی خودمختار و نهادهای دولتی لازم و برگرفته از انتخابات دموکراتیک برخوردار است. آخرین انتخابات در فالکلند (مالویناس) برای انتخاب ۸ عضو شورای قانونگذاری این جزایر در ۵ نوامبر ۲۰۰۹ و انتخابات میان دوره‌ای نیز در ژوئن و دسامبر ۲۰۱۱ برگزار گردید. انتخابات بعدی قرار است در نوامبر ۲۰۱۳ برگزار شود. تداوم حضور و نفوذ انگلیس در برخی مستعمرات پیشین و سرزمین‌های ماورای بحار و ساختارهای سیاسی ایجاد شده توسط آن، زمینه‌ساز موفقیت سیاست‌های بعدی انگلیس در ارتباط با وضعیت سیاسی آتی چنین مناطقی می‌باشد. به نظر می‌رسد در این وضعیت نابرابر، تأکید آرژانتین بر دستیابی به یک راه‌حل مرضی‌الطرفین پیرامون اختلاف بر سر سرنوشت و حاکمیت آتی جزایر مزبور از طریق مذاکره با امتناع بریتانیا مواجه خواهد شد. این در حالی است که گفتگوی متقابل طرفین اختلاف با میانجی‌گری سازمان ملل مهم‌ترین راه متصور برای حل و فصل مسأله‌آمیز اختلاف قلمداد می‌گردد.

هدف همه‌پرسی مارس ۲۰۱۳، تعیین وضعیت سیاسی آتی این جزایر عنوان شده است. آقای "گاوین شورت"^۱ رئیس مجمع قانون‌گذاری جزایر فالکلند (مالویناس) در این رابطه گفته است: "ساکنان این جزایر تحت قلمروی بریتانیا، هیچ تمایلی به اعمال حاکمیت از سوی بوئنوس آیرس ندارند". بنا به گزارش خبرگزاری فرانسه، این مقام

۱. گاوین شورت (Gavin Short) رئیس مجمع قانون‌گذاری دولت محلی فالکلند می‌باشد
www.falklands.gov

مسئول همچنین عنوان داشته است: "تصمیم گرفته شده تا همه‌پرسی مزبور با حمایت کامل دولت بریتانیا برای رفع هرگونه ابهام و تردیدی درخصوص تمایل مردم جزایر فالکلند برگزار گردد. شکی ندارم مردم این جزایر خواستار آن هستند تا به‌عنوان حکومتی خودمختار تحت قلمروی پادشاهی بریتانیا باقی بمانند؛ ما واقعاً تمایلی به حاکمیت دولت آرژانتین نداریم. این حقیقتی است که هر کس به فالکلند می‌آید با آن آشنا می‌شود..." (www.falklands.gov, Chairman of Legislative Assembly).

اظهارات فوق همزمان با گرامیداشت سی‌امین سالگرد جنگ فالکلند (دوم آوریل ۲۰۱۲) مطرح شده‌اند. دیوید کامرون نخست‌وزیر فعلی انگلیس اواخر تابستان ۲۰۱۲ (اوایل شهریور ۱۳۹۱) ضمن استقبال از اعلام برگزاری همه‌پرسی در جزایر فالکلند (مالویناس)، گفت: "این موضوع باید تحقق یابد و خود ساکنان جزایر فالکلند انتخاب کنند که می‌خواهند تحت حاکمیت بریتانیا باقی بمانند یا نه". نخست‌وزیر انگلیس همچنین اظهار داشت: "۳۰ سال قبل ساکنان جزایر فالکلند اعلام کردند خواستار ادامه حاکمیت بریتانیا هستند و به همین لحاظ نیروهای انگلیسی شجاعانه در مقابل مهاجمان آرژانتینی ایستادگی کردند. هم‌اکنون نیز دولت آرژانتین در بوئنوس آیرس می‌خواهد با مانع‌تراشی در مقابل ساکنان فالکلند و مجازات آنان به لحاظ انتخابی آزادانه، بار دیگر این روند را دچار خدشه و وقفه نماید... لندن به این انتخاب احترام می‌گذارد و از آن دفاع می‌کند". به‌رغم دفاع ظاهری لندن از حق تعیین سرنوشت و حق انتخاب ملت‌ها، جنگ سی سال پیش آرژانتین و انگلیس در مورد حاکمیت جزایر فالکلند (مالویناس) نشان داد که یک ارتش کوچک در صورت لزوم می‌تواند از حاکمیت خویش در قبال یک قدرت خارجی دفاع نماید. به نظر می‌رسد این بار آرژانتین برخلاف دفعه قبل در این مسیر تنها نیست و از حمایت اکثر کشورهای آمریکای لاتین و تعدادی از کشورهای جهان برخوردار است. جامعه جهانی و مجامع بین‌المللی، از جمله کمیته استعمارزدایی سازمان ملل به دفعات از انگلیس خواسته‌اند تا به حق تعیین سرنوشت ملت‌ها احترام بگذارد. انگلیس هم با استفاده از تجارب دوران استعماری و نفوذ خویش در سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای مصلحت را در این دیده که بر این موضوع صحنه گذاشته و از آن در راستای منافع خویش بهره‌برداری نماید. بر این اساس دیوید کامرون نخست‌وزیر وقت انگلیس چنین اعلام کرده است: "در منشور سازمان ملل حق تعیین سرنوشت ملت‌ها به رسمیت شناخته شده و به همین دلیل باید اجازه بدهیم ساکنین جزایر فالکلند با شرکت در همه‌پرسی نظر خویش را اعلام نمایند".

برگزاری این همه‌پرسی در فروردین سال آینده از جمله موضوعاتی است که در کمیته سیاست خارجی کنگره آرژانتین با شرکت سازمان‌های حقوق بشر این کشور

بررسی شده است. آدولفو پرز اسکویو^۱ دبیرکل سازمان حقوق بشر آرژانتین و برنده جایزه صلح نوبل می‌گوید: همه‌پرسی مورد نظر انگلیس وجهه قانونی نداشته و فریب‌کارانه است، آن هم وقتی که بیش از پنجاه درصد ساکنان جزایر مالویناس از مهاجرین جدید و انگلیسی هستند. کنگره آرژانتین به دولت توصیه کرده تا به موازات تلاش در جهت آزادی جزایر مالویناس برای جلب نظر و رفع نیازهای ساکنان آن اقدام نماید. اعطای ملیت دوگانه و گسترش تجارت و تأمین نیازهای پزشکی و درمانی ساکنان مالویناس از جمله توصیه‌های کنگره مزبور می‌باشند.

مسئله فالکلند (مالویناس) و آمریکا

ایالات متحده آمریکا از قطعنامه‌های سازمان ملل در نوامبر ۱۹۸۲ و ۱۹۸۳ که خواستار تجدید مذاکرات میان انگلیس و آرژانتین بر سر مسئله حاکمیت جزایر فالکلند (مالویناس) شده بودند، حمایت به عمل آورده است. آمریکا این موضع را به‌رغم آن که سر جان تامپسون^۲ سفیر وقت بریتانیا در سازمان ملل در سال ۱۹۸۲ قطعنامه مزبور را نابهنگام و سرسری خوانده بود و در زمانی که هنوز سوگواری برای کشته‌شدگان نبرد فالکلند ادامه داشت، اتخاذ کرده بود. گفته می‌شود خانم مارگارت تاچر نخست وزیر وقت انگلیس از رونالد ریگان رئیس‌جمهور وقت آمریکا خواستار رای ممتنع این کشور در رأی‌گیری سال ۱۹۸۲ شده بود. به دنبال رأی‌گیری آقای پیم^۳ معاون وزیر خارجه بریتانیا سفیر آمریکا در بریتانیا را احضار نمود تا مراتب ناخرسندی انگلیس را به وی ابراز نماید. پیم چند ساعت قبل از رأی‌گیری سال ۱۹۸۲ خطاب به پارلمان بریتانیا گفته بود: "ما پس از تلاش ناموفق (آرژانتین) برای پیشبرد مسئله از طریق زور و تهاجم نمی‌توانیم با درخواست برای گفتگو در خصوص حاکمیت فالکلند موافقت نماییم". یک سال بعد زمانی که آمریکا مجدداً به نفع قطعنامه مشابه دیگر سازمان ملل رأی داد و اعلام داشت فروش تسلیحات به آرژانتین را از سر می‌گیرد، روابط میان انگلیس و

۱. دکتر آدولفو پرز اسکویو (Adolfo Perez Esquivé) فعال حقوق مدنی، پیکرتراش و برنده جایزه نوبل ۱۹۸۰، متولد بوئنوس آیرس در سال ۱۹۳۱، بانی ائتلاف علیه مصونیت، عضو مؤسس سازمان خدمت برای صلح و عدالت، مدافع حقوق بشر در آمریکای لاتین. طی کنفرانسی در مونته‌ویدئو در ۱۹۶۸ تصمیم به تشکیل سازمان مشترکی برای پوشش کلیه عوامل مخالف خشونت در سرتاسر آمریکای لاتین گرفته شد. کنفرانس ۱۹۷۴ به این سازمان شکل پایداری داده و آدولفو به‌عنوان دبیرکل آن تعیین شد.

2. Sir John Thomson, British Ambassador at the UN in 1982, Gustafson, Lowell S., "The Sovereignty Dispute over the Falkland (Malvinas) Islands", 1988, page 179.
3. Mr. Pym Britain's Foreign Minister in 1982.

آمریکا تاحدودی به سردی گرائید. تحریم تسلیحاتی علیه آرژانتین ابتکاری بود که از سوی جیمی کارتر رئیس جمهور وقت آمریکا در اعتراض به نقض حقوق بشر از سوی آرژانتین مطرح شده و در طول جنگ فالکلند نیز مورد تأیید دولت ریگان قرار گرفته بود. تاچر در تاریخ ۱۰ نوامبر ۱۹۸۳ به پارلمان انگلیس گفت که دولت وی به شدیدترین وجه به طرح آمریکا برای از سرگیری فروش سلاح به آرژانتین اعتراض کرده است. تلاش انگلیس برای لابی علیه حمایت آمریکا از قطعنامه سال ۱۹۸۳ سازمان ملل و تصمیم واشنگتن نسبت به تجدید فروش تسلیحات به آرژانتین (در هر دو مورد) به جایی نرسید. آمریکا از ۱۹۸۲ تا ۱۹۸۷ (و به بعد) همواره طرفدار برگزاری مذاکرات میان طرفین اختلاف درخصوص کلیه ابعاد اختلاف، از جمله مسئله حاکمیت با هدف حل و فصل مناقشه بوده است. این در حالی است که آمریکا تا قبل از ۱۹۸۲ موضع نسبتاً متفاوتی داشته است. ایالات متحده آمریکا مانند انگلیس، کانادا، پرتغال، فرانسه و ۹ کشور عضو مشترک المنافع (کامنولث) و کشورهای اروپایی در سال ۱۹۶۵ به قطعنامه ۲۰۶۵ (XX) که برای اولین بار خواستار مذاکره طرفین اختلاف شده بود، رأی ممتنع داده بود. آمریکا در سال ۱۹۷۳ نیز به گروه مشابهی از کشورها ملحق و به قطعنامه ۳۱۶۰ (XXVIII) که خواستار انجام مذاکره برای تسهیل روند استعمارزدایی شده بود، رأی ممتنع داده بود. در واقع، تمایل کلی آمریکا از ۱۸۳۳ به بعد این بوده که هیچ موضعی پیرامون اختلاف در مورد حاکمیت جزایر فالکلند نداشته باشد؛ چون این مناقشه میان دیگر کشورها بوده و به طور مستقیم ارتباطی به آمریکا ندارد. پیوستن آمریکا به همنوایی موجود در سازمان ملل در دعوت به مذاکره در واقع موضع‌گیری آن کشور نسبت به مسئله حاکمیت می‌باشد. قطعنامه‌هایی که متذکر بر مناقشه بر سر حاکمیت شده و دعوت به مذاکره و استعمارزدایی می‌کنند در عمل خواستار انتقال حاکمیت بوده و می‌باشند. اگر انتقال حاکمیت صورت نگیرد، هیچ راه حلی برای مناقشه یا استعمارزدایی وجود نخواهد داشت (Gustafson Press, 1988: 179-180).

درخصوص مواضع اخیر واشنگتن می‌توان گفت که دولت آمریکا در پاسخ به درخواست دولت آرژانتین در رابطه با دخالت و میانجی‌گری واشنگتن در مناقشه میان لندن و بوئنوس آیرس اعلام کرده است که در تشویق طرفین به مذاکره تلاش خواهد کرد، اگرچه نمی‌تواند هیچ‌یک از آن‌ها را مجبور به این کار نماید. هیلاری کلینتون وزیر خارجه آمریکا نیز تأکید کرده است که این موضوع باید بین انگلیس و آرژانتین حل و فصل گردد و اگر آمریکا بتواند کمکی در دستیابی دو کشور مزبور به توافقی مشترک انجام بدهد، آماده همکاری در این زمینه خواهد بود.

آمریکا نگران وضعیت موجود است و تاکنون موضع رسمی خود را در قبال نتیجه احتمالی برگزاری همه‌پرسی در فالکلند (مالویناس) اعلام نکرده است. ویکتوریا نولاند سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا در پاسخ به سئوالی در این مورد چنین گفته است: "موضع ما همچنان مایل به حفظ بی‌طرفی است؛ ما حاکمیت بالفعل دولت انگلیس بر این جزایر را به رسمیت می‌شناسیم و در مورد ادعاهای مبنی بر تمامیت ارضی موضع خاصی نداریم. از این رو موضع ما تغییری نکرده است."

یک منبع رسمی دولت آمریکا به دنبال دیدار سه روزه دیوید کامرون نخست‌وزیر انگلیس از واشنگتن و ملاقات‌های وی در کاخ سفید، عنوان داشت ایالات متحده آمریکا در ارتباط با مناقشه میان بریتانیا و آرژانتین بر سر جزایر فالکلند/مالویناس همچنان از موضع بیطرفی حمایت می‌کند و دولت آقای باراک اوباما نسبت به دستیابی به یک راه‌حل مورد توافق از سوی طرفین امیدوار است. منبع مزبور که خواسته ناشناس باقی بماند، یادآور شده که دولت آمریکا حاکمیت بالفعل انگلیس بر جزایر فالکلند را به رسمیت می‌شناسد، اما موضع خاصی در مورد ادعاهای طرفین اختلاف نسبت به حاکمیت این منطقه ندارد و از همکاری دو کشور در موضوعات عملی حمایت و خواستار حل و فصل صلح‌آمیز مسئله می‌باشد.^۱

مسئله فالکلند (مالویناس) و سازمان ملل

موضوع اختلاف بر سر حاکمیت جزایر فالکلند (مالویناس) از سال‌ها پیش در مجمع عمومی سازمان ملل و سازمان‌ها و ارگان‌های وابسته به آن همچون کمیته ویژه استعمارزدایی، یونسکو و... و همچنین دیدار دبیرکل‌های وقت سازمان ملل با روسای جمهور وقت آرژانتین و انگلیس مطرح بوده است. در کلیه اسناد سازمان ملل در کنار نام جزایر فالکلند در داخل پرانتز به نام مالویناس اشاره شده است که در واقع بیانگر دیدگاه بینابینی این سازمان نسبت به نام این منطقه می‌باشد. برای اولین بار در سال ۱۹۶۴ مناقشه فالکلند (مالویناس) از سوی آرژانتین به سازمان ملل ارجاع شد. آرژانتین معتقد است سرزمین مزبور هم به دلایل حقوقی و هم به منظور پایان دادن به استعمار بخشی از سرزمین آن باید به این کشور مسترد گردد. انگلیس نیز درخواست آرژانتین را مغایر با خواسته ساکنین این جزایر و تحقق آن را استعمار این منطقه از سوی آرژانتین تلقی می‌کند. اولین قطعنامه مصوب سازمان ملل در پوشش مسئله فالکلند (مالویناس)،

1. Mercopress, 17March 2012, "US confirms "neutral position " in Falklands dispute; hopes for cooperation on practical issues", www.mercopress.com.

قطعنامه ۲۰۶۵ (XX) مورخ ۱۶ دسامبر ۱۹۶۵ می‌باشد که در جلسه عمومی ۱۳۹۸ مجمع با ۹۴ رای موافق، بدون رأی مخالف و با ۱۴ رای ممتنع به تصویب رسید.^۱ در سال ۱۹۶۵ مجمع عمومی سازمان ملل از طرفین اختلاف دعوت نمود تا با همدیگر مذاکره نمایند، اما این درخواست با اقبال کمی از سوی انگلیس مواجه شد. این موضوع پس از جنگ دو طرف در مورد حاکمیت فالکلند (مالویناس) در سال ۱۹۸۲ با امتناع شدیدتر لندن مواجه شد، چون بریتانیا حمله آرژانتین به سرزمین مزبور را تمایل بونوس آیرس به استفاده از زور برای حل و فصل مناقشه قلمداد نمود. از سال ۱۹۷۱ تا ۱۹۸۱ مسئله جزایر فالکلند (مالویناس) به طور رسمی در دستورکار جلسات مجمع عمومی سازمان ملل قرار داشت، اما هر سال تصمیم گرفته می‌شد که بررسی آن تا جلسه بعدی به تعویق بیافتد؛ تا این که پس از جنگ فالکلند (آوریل تا ژوئن ۱۹۸۲)، قطعنامه شماره ۳۷/۹ در تاریخ ۴ نوامبر ۱۹۸۲ در جلسه عمومی ۱۳۵ مجمع عمومی با ۹۰ رأی مثبت در مقابل ۱۲ مخالف و ۵۲ ممتنع به تصویب می‌رسد. این اولین قطعنامه مجمع عمومی پس از نبرد مسلحانه فالکلند (مالویناس) تلقی می‌گردد که پیش‌نویس آن از سوی ۲۰ کشور آمریکای لاتین ارائه و تعداد آرای موافق آن کمتر از آرای مربوط به قطعنامه استعمارزدایی بود. تغییری در مواضع کشورها نسبت به مسئله حاکمیت در مقایسه با قطعنامه ۲۰۶۵ (XX) مشاهده نمی‌شد، اما بر اصل عدم توسل به زور تاکید و این موضوع به بندهای قطعنامه اضافه شده بود (SAC, Promoting..., UN Documents...).

شورای امنیت سازمان ملل در سال ۱۹۸۲ با صدور قطعنامه ۵۰۲ از آرژانتین خواست تا نیروهایش را از منطقه خارج و از دو طرف دعوت کرد تا به دنبال راه حل سیاسی باشند. آرژانتین خواسته خویش از سازمان ملل در دعوت از طرفین اختلاف به مذاکره در مورد حاکمیت فالکلند (مالویناس) را همچنان دنبال کرده و می‌کند. در جلسه عمومی پنجاه و نهمین مجمع در ۱۶ نوامبر ۱۹۸۳ قطعنامه ۳۸/۱۲ با ۸۷ رأی مثبت، ۹ منفی و ۵۴ ممتنع به تصویب می‌رسد که در آن متن قطعنامه ۱۹۸۲ تکرار و به روز شده بود. تنها تغییر اساسی اظهار تأسف نسبت به عدم پاسخ انگلیس به دعوت دبیرکل سازمان ملل برای مذاکره در مورد حاکمیت می‌باشد.

در جلسه عمومی ۴۶ مجمع، قطعنامه ۳۹/۶ در اول نوامبر ۱۹۸۴ با ۸۹ رأی مثبت، ۹ مخالف و ۵۴ رأی ممتنع به تصویب می‌رسد. در واقع، برای سومین سال

1. SAC (South Atlantic Council), Promoting Communication and Understanding between Argentina, Britain and Islanders, United Nations Documents on the Falkland-Malvinas Conflict, pages 2&3.

متممادی بود که مجمع پیش‌نویس قطعنامه ارائه شده از سوی ۲۰ کشور آمریکای لاتین را تصویب می‌کرد. در قطعنامه سال ۱۹۸۴ ضمن اشاره به تلاش به عمل آمده در مباحث میان آرژانتین و بریتانیا در ۱۸ ژوئیه ۱۹۸۴ در برن متن قطعنامه ۱۹۸۳ به روز می‌گردد. در جلسه عمومی ۹۵ مجمع، قطعنامه ۴۰/۲۱ در تاریخ ۲۷ نوامبر ۱۹۸۵ با ۱۰۷ رأی مثبت، ۴ مخالف و ۴۱ ممتنع به تصویب می‌رسد. در این سال هیئت آرژانتینی تاکتیک‌های متنوعی را اجرا و حمایت بسیار شدیدی از مواضع خویش در ارتباط با نتیجه رأی‌گیری به عمل می‌آورد. ترکیب بانیان اولیه پیش‌نویس قطعنامه به گروهی مرکب از ۷ کشور در حال توسعه از ۴ قاره جهان و ۶ کشور دیگر آمریکای لاتین (الجزایر، بولیوی، برزیل، کلمبیا، کوبا، جمهوری دومینیکن، اکوادور، غنا، هند، مکزیک، پاناما، اروگوئه و یوگسلاوی) که به جمع قبلی اضافه شدند، تغییر می‌یابد. از نظر انگلیس چنین قطعنامه‌هایی به لحاظ این که به حق ساکنان جزایر مبنی بر حق تعیین سرنوشت و انتخاب آینده خویش اشاره‌ای نکرده‌اند، ناقص و ناکارآمد می‌باشند؛ در واقع، موضع انگلیس مبنی بر این که حاکمیت امری غیر قابل مذاکره است همچنان ثابت باقی مانده است. مجمع عمومی سازمان ملل از ۱۹۸۸ به این طرف اقدام خاصی در قبال مسئله فالکلند (مالویناس) صورت نمی‌دهد، یعنی این که نه مسئله فالکلند (مالویناس) را بررسی و نه قطعنامه‌ای در این زمینه به تصویب نمی‌رساند. پانل تشکیل شده در سازمان ملل در ۱۶ ژوئن ۲۰۰۵ از آرژانتین و انگلیس درخواست نمود تا مذاکرات پیرامون جزایر فالکلند (مالویناس) را از سر بگیرند.^۱ کمیته ویژه سازمان ملل^۲ نیز به تصویب قطعنامه‌های خواستار انجام مذاکرات میان بریتانیا و آرژانتین در مورد موضوع مذکور ادامه می‌دهد. کمیته ویژه سازمان ملل براساس قطعنامه ۱۶۵۴ (XVI) تأسیس شده است. کمیته مزبور همه ساله برای بررسی سرزمین‌هایی که از دید سازمان ملل به‌عنوان سرزمین غیرخودمختار قلمداد می‌شوند، تشکیل جلسه داده و سالانه یک گزارش به دبیرخانه سازمان ملل تسلیم می‌نماید. گزارش مزبور شامل قطعنامه‌های متخذه از سوی کمیته مزبور و پیش‌نویس قطعنامه‌های توصیه شده به مجمع عمومی

1. UN panel Requests Argentina, UK to Resume Talks on Falkland Islands (Malvinas), 16 June 2005.

۲. کمیته ویژه استعمارزدایی (Special Committee on Decolonization) همان کمیته چهارم مجمع عمومی سازمان ملل می‌باشد. کمیته ویژه درگیر موضوعات مرتبط با استعمارزدایی می‌باشد. یکی از اهداف عمده کمیته چهارم از سال‌های اول تأسیس سازمان ملل کمک به مستعمرات پیشین قدرت‌های استعماری سابق مانند انگلیس و... در روند نیل به خودمختاری، استقلال و حاکمیت از طرق مسالمت‌آمیز و اعمال حق انتخاب مردم این مناطق مانند نامیبیا بوده است.

برای تصویب می‌گردد. قطعنامه‌های کمیته‌های مختلف ممکن است از سوی مجمع عمومی سازمان ملل مورد مخالفت یا اصلاح واقع گردند. تا زمانی که چنین قطعنامه‌هایی توسط مجمع عمومی تأیید نشده‌اند، نمی‌توانند به عنوان موضع رسمی سازمان ملل قلمداد گردند. کمیته ویژه هر ساله جلسه جداگانه‌ای را در مورد جزایر فالکلند برگزار می‌نماید. دبیرخانه سازمان ملل سه ماه قبل از برگزاری چنین جلسه‌ای، گزارشی را به کمیته فوق ارائه می‌کند که در آن به وضعیت سیاسی و اقتصادی جزایر مزبور و تاریخچه بررسی مسئله پرداخته شده است. جلسه مزبور در سال ۲۰۱۲ از ۱۴ تا ۱۵ ژوئن برگزار گردید. این جلسه از جهاتی استثنائی بود، چون برای اولین بار یک رئیس دولت یعنی خانم کرچنر رئیس جمهور آرژانتین در کمیته مذکور سخنرانی می‌کند و به دنبال وی سه سخنران دیگر (دو تن از اعضای مجمع مجلس و یکی از ساکنان جزایر) مطالبی را مطرح می‌نمایند و به دنبال آن کمیته مزبور پیش‌نویس قطعنامه‌ای را با اجماع تصویب می‌نماید و نمایندگان تعدادی از کشورهای عضو سازمان به تشریح مواضع دولت‌های خویش می‌پردازند. خانم کرچنر در جریان سفر اخیر خود به نیویورک، موضع بوئنوس آیرس در خصوص جزایر مزبور را در نشست کمیته استعمارزدایی مجمع عمومی سازمان ملل مورد تأکید قرار داد. دولت آرژانتین معتقد است می‌تواند از این رهگذر مقدمات توسعه و پیشبرد موضع خویش در قبال سرزمین مورد اختلاف را فراهم نماید. موضوع تمامیت ارضی مالویناس در آرژانتین تبدیل به یک مسئله احساسی، ملی‌گرایانه و میهن‌پرستانه شده است. به کودکان آرژانتینی از همان ابتدا آموزش داده می‌شود که این جزایر بخشی از سرزمین مادری آن‌هاست و مردم این کشور باید منتظر تغییرات سیاسی در این زمینه باشند. کمیته ویژه استعمارزدایی سازمان ملل مکرراً به بریتانیا تأکید نموده تا دست از استعمار این جزایر بردارد. بریتانیا عضو این کمیته نبوده و از حضور در این جلسات امتناع می‌ورزد.

رئیس جمهور آرژانتین در شصت و هفتمین نشست سالانه مجمع عمومی سازمان ملل نیز حضور یافت و در مجمع عمومی سخنرانی نمود. یکی از محورهای اصلی سخنرانی کرچنر در مجمع عمومی، طرح موضوع اختلاف بر سر جزایر فالکلند (مالویناس) و درخواست از انگلیس برای بازگشت به میز مذاکرات بود. بوئنوس آیرس حق خود نسبت به حاکمیت بر جزایر فالکلند (مالویناس) که معتقد است از سال ۱۸۳۳ به اشغال انگلیس درآمده‌اند را به دفعات در مجامع بین‌المللی، از جمله سازمان ملل ابراز کرده است. این کشور چندی پیش نیز با انتشار بیانیه‌ای در یونسکو بر حق حاکمیت خویش بر سرزمین مزبور تأکید ورزیده است. بان کی‌مون دبیرکل سازمان ملل در تاریخ ۱۰ فوریه ۲۰۱۲ (۲۲ بهمن ۱۳۹۰) در نیویورک در دیدار با هکتور تیمرمن وزیر امور

خارج آرژانتین ابراز امیدواری کرد که آرژانتین و انگلیس بتوانند از تشدید اختلاف نظر در مورد مناقشه فالکلند (مالویناس) اجتناب نموده و اختلاف بین خود را از طریق گفتگو حل و فصل نمایند.

براساس اطلاعات منتشره توسط یکی از سخنگویان دبیرکل سازمان ملل، بان‌کی مون نگرانی خود در مورد اظهارنظرهای شدیدالحن رو به رشد اخیر میان لندن و بوینس‌آیرس را ابراز و از آرژانتین و انگلیس خواست تا ضمن پرهیز از تشدید مناقشه، اختلافات خود را از طریق سیاسی و مذاکره حل نمایند.

بان‌کی مون همچنین تأکید کرده که سازمان ملل در صورت درخواست طرفین آماده ارائه مساعی جمیله خود در این زمینه می‌باشد. نصیر عبدالعزیز الناصر رئیس مجمع عمومی سازمان ملل نیز در مذاکره با تیمرمن تحولات مربوط به جزایر فالکلند (مالویناس) را مورد تبادل نظر قرار داده است. الناصر نسبت به حل و فصل صلح‌آمیز مناقشه توسط دول انگلیس و آرژانتین از طریق میانجیگری، گفتگو و مطابق با قوانین بین‌المللی ابراز امیدواری کرده است. وی ضمن تأکید بر آمادگی در حمایت از هرگونه تلاشی جهت حل مناقشه، اظهار داشته در صورت لزوم برای هماهنگی مذاکرات میان طرفین اختلاف در دسترس خواهد بود.

مسئله فالکلند (مالویناس) و گروه ۲۰

با توجه به عضویت آرژانتین و انگلستان در گروه ۲۰ (G20)، طبیعی است که اختلاف میان این دو بر سر مالکیت و حاکمیت فالکلند (مالویناس) در نشست‌های عمده گروه بیست نیز بروز داشته باشد. براساس اعلام مقامات آگاه، خانم کرچنر رئیس‌جمهور آرژانتین و دیوید کامرون نخست‌وزیر انگلیس ۱۹ ژوئن ۲۰۱۲ در نشست گروه بیست در مکزیک درباره آینده جزایر مورد مناقشه با یکدیگر اختلاف نظر پیدا کردند. سران انگلیس و آرژانتین در شرایطی در نشست اقتصادهای برتر جهان در مکزیک با یکدیگر روبرو شدند که تنش میان لندن و بوئنوس آیرس درباره حق حاکمیت بر جزایر فالکلند (مالویناس) بعد از سی‌امین سالگرد جنگ دو کشور بر سر این جزایر به بالاترین حد خود رسیده بود. براساس اخبار منتشره، نخست‌وزیر انگلیس از رئیس‌جمهوری آرژانتین دعوت کرد تا به خواسته حدود سه هزار ساکن جزایر واقع در اقیانوس اطلس جنوبی احترام بگذارد و مدعی شد که این جزیره‌نشینان می‌خواهند همچنان تحت حاکمیت انگلیس باقی بمانند، این درحالیست که رئیس‌جمهوری آرژانتین با تأکید بر درخواست سازمان ملل از طرفین برای برگزاری مذاکرات درخصوص حاکمیت این جزایر، با این خواسته کامرون مخالفت کرده است. تیمرمن وزیر امور خارجه آرژانتین در

این باره چنین اعلام کرده است: رئیس جمهور آرژانتین قطعنامه‌های سازمان ملل را به همراه داشت و به کامرون گفت که بیائید به سازمان ملل احترام بگذاریم. وزیر خارجه آرژانتین با اشاره به این که لندن برای قطعنامه‌های سازمان ملل احترام و ارزشی قائل نیست و به رفتار و برخورد استعماری خویش ادامه می‌دهد، اظهار داشت که کامرون از پذیرش اسناد سازمان ملل خودداری و بدون خداحافظی از جلسه خارج شده است. یکی از منابع دولتی انگلیس بدون افشای نام خود ضمن تأیید مجادله میان رئیس جمهوری آرژانتین و نخست‌وزیر انگلیس، تلاش نموده تا ادعای مربوط به خودداری نخست‌وزیر انگلیس از گرفتن اسناد سازمان ملل از سوی کرچنر را کم اهمیت جلوه بدهد. براساس اعلام این منبع آگاه، کامرون در صدد بود تا به کرچنر تأکید نماید به حق ساکنان فعلی جزایر در مورد تعیین سرنوشت و آینده خویش از طریق برگزاری همه‌پرسی احترام بگذارد. خانم کرچنر رئیس جمهور آرژانتین همچنین در حاشیه اجلاس سران G-20 در مکزیکوسیتی سعی کرد تا شخصاً اسناد مدعی حاکمیت بر فالکلند (مالویناس) را تسلیم دیوید کامرون نخست‌وزیر انگلیس نماید. این اقدام با مخالفت مقامات انگلیسی روبرو شد، چون بنا به ادعای آن‌ها یک کار نمایشی و در مقابل دوربین‌های از پیش نصب شده، صورت می‌گرفت.^۱

در رابطه با حفاری شرکت‌های نفتی انگلیسی در سواحل شمالی فالکلند (مالویناس) نیز می‌توان گفت که طرفین پیرامون فعالیت شرکت‌های نفتی در منطقه مورد مناقشه در جریان اجلاس مذکور و دیگر نشست‌های مرتبط با آن با هم مجادله نموده‌اند و اختلاف نظر جدی در این زمینه همچنان به قوت خود باقی است.

مسئله فالکلند (مالویناس) و گروه مرکوسور

مرکوسور (بازار مشترک جنوب آمریکا)^۲ در مارس ۱۹۹۱ توسط آرژانتین، برزیل، پاراگوئه و اروگوئه طی معاهده آسانسیون^۳ با هدف ایجاد یک بازار مشترک در آمریکای لاتین و کاهش وابستگی اقتصادی به آمریکا تشکیل شد. در سال ۲۰۰۸ ونزوئلا، شیلی و بولیوی به این گروه پیوستند. پرو، اکوادور و کلمبیا نیز تمایل خود را نسبت به الحاق به گروه مزبور اعلام و مکزیک هم علاقه رو به رشد خود را در این زمینه ابراز داشته است. این اتحادیه تجاری منطقه‌ای بالغ بر ۲۶۵ میلیون نفر جمعیت و مجموع درآمد ملی کشورهای عضو آن بالغ بر دو و نیم تریلیون دلار است. برزیل با

1. Macalister Terry, The Guardian, 12 July 2012

2. Mercado Comun del Sur (Common Market of the South)

3. Asuncion Treaty

۱،۸۸ آرژانتین با ۴۰، پاراگوئه با ۶/۵، اروگوئه با ۳/۴ و ونزوئلا با ۲۸ میلیون نفر جمعیت، وسعتی بالغ بر ۱۲/۷۰۸/۹۷۰ کیلومتر مربع و ۹۳۰ میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی، از اعضای مهم این گروه هستند. مقر اداری مرکوسور در مونت‌ویدئو قرار داشته و شورای بازار مشترک^۱ وظیفه اداره آن را برعهده دارد. گروه بازار مشترک^۲ نهاد مادون آن بوده و پارلمان مرکوسور نیز رسماً در ۱۴ دسامبر ۲۰۰۶ افتتاح گردیده است. مرکوسور در قالب همکاری‌های موسوم به جنوب-جنوب شکل گرفته است. به اعتقاد کارشناسان سیاسی در همکاری‌های جنوب-جنوب، کشورهای در حال توسعه گروه‌بندی‌های منطقه‌ای تشکیل می‌دهند و تلاش می‌کنند تا در قالب یک مجموعه، موقعیت بهتری در اقتصاد و همچنین سیاست بین‌الملل و به‌ویژه در برابر قدرت‌های جهانی به دست آورند. وجود چنین انگیزه‌ای در بین اعضای مرکوسور و همچنین پویایی اقتصادی آن‌ها سبب شده است تا روند همگرایی منطقه‌ای طی یک دهه گذشته رو به گسترش باشد. مرکوسور در سال‌های اخیر از یک اتحادیه صرفاً اقتصادی به یک نهاد سیاسی نیز تبدیل شده است. این موضوع را آشکارا می‌توان در مورد دو مسئله حاکمیت آرژانتین بر جزایر فالکلند (مالویناس) و نیز بحران پاراگوئه مشاهده نمود. در مورد مسئله فالکلند (مالویناس)، اعضای مرکوسور به صورت یک‌پارچه اعلام کرده‌اند که از پهلوگیری کشتی‌های با پرچم انگلیس و فالکلند در بنادر خود جلوگیری می‌کنند. این مسئله با خشم مقامات انگلیسی مواجه گردیده است. نشست سران بازار آمریکای جنوبی موسوم به "مرکوسور" با تکمیل روند عضویت ونزوئلا در این اتحادیه و تعلیق عضویت پاراگوئه؛ روز جمعه ۲۹ ژوئن ۲۰۱۲ برابر با ۹ تیر ۱۳۹۱ در مندوزای آرژانتین به کار خود پایان داد.^۳ حمایت کشورهای آمریکای جنوبی از آرژانتین درباره حق حاکمیت بر جزایر مذکور باعث افزایش تنش بین انگلیس و آرژانتین شده است. در اجلاس دو روزه گروه تجاری آمریکای جنوبی یا همان مرکوسور در اروگوئه نیز اعضای شرکت‌کننده متشکل از برزیل، پاراگوئه، آرژانتین و اروگوئه ضمن اعلام مخالفت شدید خود با اعمال کنترل انگلیس بر رفت و آمدها در جزایر فالکلند (مالویناس)، حاکمیت این جزایر را حق مسلم آرژانتین دانستند. به گزارش روزنامه کریستین ساینس مانیتور گروه تجاری مرکوسور ضمن حمایت خود از حق حاکمیت آرژانتین بر جزایر فوق، اعلام کرد به کشتی‌ها و قایق‌هایی که دارای پرچم فالکلند هستند، اجازه پهلوگیری در بنادر خود را نخواهند داد. وزارت امور خارجه انگلیس با ابراز نگرانی از تصمیم گروه تجاری مشترک کشورهای

1. Common Market Council (CMC)

2. Common Market Group (CMG)

۳. بختیاری، ته‌مین، سایت رسمی خبر معاونت برون مرزی، ۹۱/۴/۱۰.

آمریکای جنوبی برای جلوگیری از پهلوگرفتن کشتی‌های حامل پرچم جزایر فالکلند، اعلام کرد این اقدام باعث لطمه به زندگی ساکنان جزایر و انزوای آن‌ها می‌شود.^۱ اکثریت کشورهای آمریکای لاتین و آمریکای جنوبی با اعلام حمایت از مواضع آرژانتین، خواستار توقف حفاری‌های نفتی انگلیس در جزایر مذکور شده‌اند. لولا داسیلوا رئیس‌جمهور وقت برزیل نیز اعلام کرده بود این مسئله باید در سازمان ملل مورد بررسی و تجدیدنظر قرار گیرد. هوگوچاوز رئیس‌جمهور ونزوئلا هم اقدام انگلیس در اکتشافات نفت را نامعقول اعلام و گفته است انگلیس باید درک کند دوران استعمار به پایان رسیده است. از چاوز در این زمینه چنین نقل قول شده است: "ملکه عزیز (منظور ملکه الیزابت دوم) دیگر در سال ۱۹۸۲ نیستیم و اگر به آرژانتین حمله بشود، مطمئن باشید که این کشور مثل سابق تنها نخواهد بود" (نیک روز، ۱۳۸۲: ۲).

نتیجه‌گیری

دامنه اختلاف دیرینه آرژانتین و انگلیس بر سر حاکمیت جزایر فالکلند (مالویناس) طی یک سال گذشته گسترش چشمگیری یافته، به نحوی که مواضع اخیر طرفین موجبات نگرانی جامعه بین‌المللی و کشورهای منطقه را نسبت به احتمال بروز تنش جدیدی در روابط لندن- بوئنوس آیرس، نظامی شدن جنوب اقیانوس اطلس و شعله‌ور شدن آتش جنگ دیگری میان آن‌ها را فراهم نموده است.

عملیات اکتشاف و حفاری در آب‌های اطراف جزایر مزبور از سوی شرکت‌های نفتی انگلیسی در سایه حضور کشتی‌های جنگی و اعلام دولت محلی فالکلند مبنی بر برگزاری همه‌پرسی جهت تعیین سرنوشت سیاسی آن از یک سو و تلاش آرژانتین برای یارگیری منطقه‌ای، انزوای سیاسی و اقتصادی دولت محلی فالکلند و مخالفت با تردد و پهلوگیری کشتی‌های حامل پرچم بریتانیا یا فالکلند از سوی آرژانتین، عوامل جدیدی را در کنار غرور ملی وارد معادله قبلی کرده‌اند. مجموعه این عوامل زمینه‌ای برای تشدید مواضع طرفین دعوی گردیده و در چنین شرایطی ادامه وضعیت قبلی دشوار به نظر می‌رسد.

لندن طی سال‌های گذشته ارتباطات و مبادلات متقابل با ساکنان جزایر مذکور را گسترش داده و با علم به تمایل ساکنان این منطقه نسبت به تداوم حاکمیت انگلیس، بر لزوم برگزاری همه‌پرسی و احترام به حق تعیین سرنوشت آنان تأکید ورزیده است. دولت محلی فالکلند نیز اعلام داشته برای احقاق خواست و اراده ساکنان جزایر و

۱. مطلب خبرگزاری آریا مورخ ۹۰/۱۰/۲، www.aryanews.com

پایان دادن به اختلاف طرفین، در نظر دارد در مارس ۲۰۱۳ رفراندومی را برگزار نماید. در چنین شرایطی می‌توان ادعا نمود طرفین اختلاف به تنهایی از آمادگی و اراده لازم برای انعطاف و دستیابی به یک راه حل بردبرد برخوردار نیستند. در صورت عدم برگزاری مذاکرات سیاسی میان طرفین دعوی با میانجیگری سازمان ملل و ارگان‌های ذی‌ربط آن، هرگونه موفقیت و پیشرفت اساسی در حل و فصل مسأله‌آمیز این منازعه غیرمحتمل به نظر می‌رسد.

در واقع با ورود متغیرهای جدید در صورت عدم کنترل و مدیریت بحران از سوی طرفین، حل و فصل مسئله به مراتب پیچیده‌تر خواهد شد. به نظر می‌رسد طی چندماه باقی‌مانده تا برگزاری همه‌پرسی، طرفین همچنان بر حجم تلاش‌های سیاسی خود به‌منظور پیگیری مسئله به نفع خویش و مقابله با تدابیر و تصمیم‌های طرف مقابل از طریق یارگیری در مجامع منطقه‌ای و بین‌المللی خواهند افزود. با ادامه موضع‌گیری‌های تند طرفین علیه یکدیگر، ادامه وضعیت جاری نیز دشوار و احتمال دسته‌بندی کشورهای منطقه در مقابل یکدیگر تقویت خواهد شد.

با نزدیک شدن به زمان برگزاری رفراندوم در سرزمین مورد مناقشه (مارس ۲۰۱۳)، افزایش نگرانی کشورهای منطقه آمریکای جنوبی و حوزه اقیانوس اطلس جنوبی و همچنین دیگر اعضای جامعه بین‌المللی نسبت به تقویت حضور نظامی و نفتی انگلیس در این منطقه و پیامدهای بعدی آن طبیعی می‌باشد.

این مسئله لزوم تشدید تلاش‌های مجامع بین‌المللی به ویژه سازمان ملل در ممانعت از تیرگی روابط طرفین دعوی و بروز احتمالی درگیری نظامی میان آن‌ها را بیش از پیش مطرح می‌سازد. البته در کنار این عوامل دلسردکننده، عواملی مانند تمایل طرفین به عدم تکرار تجربه تلخ جنگ ۱۹۸۲ و پرهیز از تجدید درگیری مسلحانه، حضور دول محافظه‌کار و غیرنظامی در لندن و بوئنوس آیرس و به‌ویژه عدم حضور نظامیان در رأس حکومت آرژانتین، مسائل و مشغله‌های اقتصادی و سیاسی طرفین دعوی، تمایل اهالی جزایر فالکلند (مالویناس) به رفاه و درآمد بیشتر^۱ و رعایت حقوق اساسی آن‌ها نکاتی هستند که برای تجزیه و تحلیل اوضاع آتی باید مورد توجه قرار گیرند. در صورت فراهم شدن زمینه مذاکرات میان بوئنوس آیرس و لندن همانند مذاکرات ژوئیه ۱۹۸۴ در برن یا فوریه ۱۹۹۰ در مادرید که با استقبال افکار عمومی دو

۱. کشف ذخایر نفتی و ادامه حفاری‌ها درآمد بیشتر ساکنان منطقه که عمدتاً ماهی‌گیر هستند را در پی داشته است، ایسنا مورخ ۹۱/۱/۱۵، صفحه ۳ برگردان گزارش زودویچه سایتونگ در اوایل آوریل ۲۰۱۲.

کشور مواجه شدند (Willets & Noguera, 1992: Pages 3& 35)، می‌توان نسبت به بهبود بیشتر روابط دو کشور و مصالحه بعدی آن‌ها امیدوار بود.

لازم به ذکر است مذاکرات برن منجر به لغو محدودیت‌های تجاری از سوی بریتانیا گردید و پیشنهاد کارلوس منم^۱ رئیس جمهور وقت آرژانتین در ژوئیه ۱۹۸۹ مبنی بر قرار دادن مفهوم حاکمیت زیر یک چتر، مذاکرات مادرید را در پی داشت که منجر به توافقاتی، از جمله برقراری مجدد روابط دیپلماتیک میان آرژانتین و انگلیس شد.

در خاتمه می‌توان پیش‌بینی کرد تا زمان برگزاری همه‌پرسی (بهار ۲۰۱۳)، بر شدت و دامنه لفاظی و تلاش‌های سیاسی طرفین اختلاف علیه یکدیگر همچنان اضافه خواهد شد. در این راستا، آرژانتین ضمن تاکید بر دلایل حقوقی و حقانیت ادعای خویش بر لزوم مذاکره متقابل و مخالفت با برگزاری همه‌پرسی ادامه خواهد داد. انگلیس نیز ضمن طفره از گفتگوی مستقیم با آرژانتین یا هر طرف دیگری درخصوص حاکمیت جزایر فالکلند (مالویناس)، بر تمایل جدی سکنه فالکلند نسبت به اعمال حق تعیین سرنوشت و لزوم احترام سایر کشورها به نتایج یک همه‌پرسی آزاد با حضور ناظران بین‌المللی پافشاری خواهد نمود.

تلاش طرفین برای جلب حمایت لابی‌های طرفدار خویش و یارگیری منطقه‌ای و بین‌المللی، به‌ویژه از طرف آرژانتین ادامه خواهد یافت. با توجه به حضور آرژانتین در میان اعضای غیردائم شورای امنیت در سال ۲۰۱۳، این کشور از این فرصت برای اثبات حقانیت خود بهره‌برداری خواهد کرد. دولت انگلیس نیز که در سال ۲۰۱۴ با موضوع خطیری تحت عنوان برگزاری همه‌پرسی در اسکاتلند به منظور مشخص شدن نظر ساکنان آن در مورد باقی‌ماندن در چارچوب پادشاهی متحد^۲ مواجه می‌باشد، تلاش خواهد کرد تا قبل از این رویداد مهم، نگرانی‌اش از جانب فالکلند حتی‌الامکان تا حدودی برطرف شده باشد.

در صورت فراهم شدن زمینه انجام مذاکرات مستقیم توام با حسن نیت و اراده جدی میان طرفین برای نیل به یک راه حل سیاسی قابل قبول، احتمال دارد مباحثی همچون تأسیس نوعی حاکمیت مشترک^۳ در جزایر فالکلند (مالویناس)، بهره‌برداری مشترک از منابع طبیعی و ذخایر نفت منطقه، اجاره بخشی از جزایر مزبور همچون پایگاه نظامی مونت پلزانت برای مدتی مشخص به انگلیس، تردد آزاد اتباع آرژانتینی در

1. Carlos Menem- President of the Republic of Argentina 1989 -1999,
2. United Kingdom of Great Britain & Northern Ireland
3 . Condominium, International Law

فالکلند (مالویناس)، استفاده از الگوی حل و فصل مسائل مناطقی همچون هنگ‌کنگ،^۱ اعطای وضعیتی مشابه آندورا^۲ یا منطقه خودمختار به سرزمین مذکور، مراجعه به دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه^۳ و...، از سوی طرفین دعوی مطرح گردند. مشابهت‌هایی نیز در برخی ابعاد میان مسائل فالکلند و مسائل جبل‌الطارق^۴ وجود دارند که بررسی آن‌ها می‌تواند مؤثر و مفید باشد. قابل توجه این که در سال ۲۰۰۲ در جبل‌الطارق در جریان یک نظرسنجی و رای‌گیری، ۹۸/۵ درصد از جمعیت این سرزمین مخالفت خود را با ایده حاکمیت مشترک بریتانیا با اسپانیا اعلام نمودند (Sengupta, Kim, Falklands..., 13 June, 2012).

سخن آخر این که در صورت دستیابی طرفین اختلاف به یک مفهوم مشترک از حاکمیت که مطابقت بیشتری با اصول و موازین حقوق بین‌المللی داشته باشد، می‌توان به کاهش تنش و حرکت طرفین به سمت یافتن راه‌حلی برای این مناقشه دیرینه امیدوار بود، در غیر این صورت این آتش همچنان زیر خاکستر روشن و گرم باقی خواهد ماند. راه‌حل مسالمت‌آمیزی که هم برای آرژانتین، انگلیس، اهالی جزایر فالکلند (مالویناس) و هم برای سازمان ملل قابل قبول باشد، تا زمانی که جوّ تخاصم سیاسی فعلی ادامه داشته باشد، قابل دستیابی نخواهد بود.

۱. بعضی استدلال می‌کنند گزینه اجاره در کنار خطوط اصلی موافقتنامه انگلیس و چین در مورد هنگ‌کنگ می‌تواند بهترین راه‌حل برای منازعه فالکلند (مالویناس) باشد. کمیته امور خارجی مجلس عوام انگلیس در سال ۱۹۸۳ طی گزارشی مقدماتی درخصوص فالکلند قید نمود که طرح اجاره همچنان بهترین راه‌حل می‌باشد، چون ترکیبی از اصول مورد قبول دولت بریتانیا و اصول حاکمیت ملی آرژانتین است. انتقال سریع حاکمیت افتخاری و به دنبال آن انتقال ادارات دولتی با ارائه تضمین‌های لازم برای رعایت حقوق جزیره‌نشینان بازتابی از قرارداد سال ۱۹۸۴ پکن در ارتباط با هنگ‌کنگ می‌باشد. صفحه ۱۸۶ کتاب اختلاف حاکمیتی بر سر فالکلند به قلم لاول اس. گوستافسون در سال ۱۹۸۸.

۲. حکومت آندورا (Andorra) با ۸۳ هزار جمعیت میان فرانسه و اسپانیا مشترک است. نمایندگان دائمی از سوی رئیس‌جمهور فرانسه و اسقف اعظم اسپانیا آن را اداره می‌کنند. آندورا نیروی نظامی ندارد و فرانسه و اسپانیا مشترکاً مسئولیت پشتیبانی از آن را برعهده دارند. آندورا ویزا ندارد و برای رفتن به این سرزمین باید از طریق فرانسه یا اسپانیا اقدام کرد. منبع: www.andorra.ad/en-us/about-andorra/pages/default.aspx

3. International Court of Justice (ICJ)

۴. جبل‌الطارق (Gibraltar) با هفت کیلومتر وسعت و ۲۸ هزار نفر جمعیت از سرزمین‌های ماورای بحار انگلیس، شهری کوچک در جنوب اسپانیا و تحت حاکمیت انگلیس است. جبل‌الطارق دارای حکومت خودمختار است. تنگه جبل‌الطارق نیز آبراهی است که مدیترانه را به اقیانوس اطلس وصل می‌کند و اسپانیا و مراکش را در دو قاره اروپا و آفریقا از هم جدا می‌کند. در سال ۱۷۰۴ بریتانیایی‌ها جبل‌الطارق را به تصرف خود درآوردند.

منابع

۱. "جزایر مالویناس مارس ۲۰۱۳ رفراندوم برگزار می‌کند" ایسنا، ۹۱/۶/۱۳، سرویس بین الملل - فرامنطقه‌ای .
۲. خبرگزاری آریا، مورخ ۹۰/۱۰/۲ .
۳. سایت همشهری آن لاین ، مقالات مربوط به مالویناس.
۴. " فالکلند یا مالویناس؟" خبرگزاری ایسنا، سرویس بین الملل ، گزارش و تحلیل، ۱۳۹۱/۱/۱۵ به نقل از گزارش روزنامه آلمانی زودویچه سابتونگ در سی‌امین سالگرد نبرد فالکلند.
۵. گزارش خبرگزاری مهر به نقل از شین هوا، ۹۱/۶/۸ .
۶. مطالب خبرگزاری فارس، ۳ آبان ۹۱ به نقل از خبرگزاری مرکوپرس ، گزارشات خبرگزاری فارس، ۹۱/۳/۳۱ به نقل از خبرگزاری فرانسه، ۹۱/۷/۱۸ به نقل از مرکوپرس : "وزیر دفاع برزیل با حمایت از حق حاکمیت آرژانتین بر جزایر مالویناس از برگزاری مانور نظامی انگلیس در این جزایر انتقاد کرد".
۷. نیک روز، احمد ، "جنگ دوباره برای نفت پنهان در اقیانوس " ، ۸۹/۱/۱۵، سایت تخصصی نفت.
۸. هرسنی ، صلاح الدین ، مدرس رشته علوم سیاسی و روابط بین الملل در دانشگاه ، "بررسی ابعاد تحریم آمریکا و غرب علیه ایران از منظر حقوق بین الملل " .
۹. واحد مرکزی خبر، سیاسی، بوئنوس آیرس، ۳۰ شهریور ۱۳۹۱ .
۱۰. ویکیپدیا، دانشنامه آزاد، بخش مربوط به مناقشه بر سر حاکمیت جزایر فالکلند.

11. "Argentina organizing major diplomatic anti – referendum campaign", 26/11/2012, MercoPress (South Atlantic News Agency), <http://en.mercopress.com/2012/11/26/argentina-organizing-major-diplomatic-falklands-a...>
12. Clarke Michael, 16 Mar 2012 "The Falklands: The Security Equation in 2012" "Professor & Director-General, RUSI Analysis, pages:4, www.rusi.org/Analysis/Commentary .
13. CNN Television, 30 Jan 2012/Falklands.
14. Dunt, Ian, (8 February 2012), "Falklands dispute escalates: Argentina goes to the UN," pages: 2 , www.politics.co.uk.
15. Gustafson, Lowell S., 1988, "The Sovereignty Dispute over the Falkland (Malvinas) Islands", pages: 268.
16. "History of the Falkland Islands, A place of little concern", www.historyworld.net
17. Kim Sengupta , "Falklands to hold 2013 referendum in bid to settle sovereignty dispute", Surprise announcement on eve of Argentine President's attempt to step up pressure at UN, Independent , 14 Oct. 2012 & 13 June 2012.
18. Ljungquist, Chris, 18, 7, 2012, "Falklands 2012: War or Diplomacy?", By Geopolitical Monitor, News & Analysis, www.eurasiareview.com.

19. Macalister, Terry, Guardian, 12 July 2012, "Falkland Islands: Premier Oil plan leads UK and Argentina to new dispute", Foreign Office heralds 'core principle' to back Premier's £600m investment to develop and drill oil reserves in South Atlantic.
20. Macalister, 12 July 2012 "Falkland Islands: Premier Oil plan leads UK and Argentina to new dispute", Foreign Office heralds 'core principle' to back Premier's £600m investment to develop and drill oil reserves in South Atlantic, Guardian.
21. "Prince William arrives in the Falkland Islands", The Guardian, 3 February 2012, www.guardian.co.uk.
22. SAC (South Atlantic Council), promoting communication and understanding between Argentina, Britain and Islanders, United Nations Documents on the Falkland-Malvinas Conflict, pages:8, The South Atlantic Council was formed in Dec. 1983, in the aftermath of the Falklands/Malvinas conflict, with the aim of improving relations between Britain, Argentina and the Islanders.
23. UN News Center, 10 Feb. 2012, Ban urges dialogue in dispute over Falkland Islands (Malvinas).
24. UNASUR Summit rejects Falklands' referendum and wants to limit Vulture Funds, MercoPress, 1/12/2012, www.en.mercopress.com/2012/12/01/unasur-summit-rejects-Falklands-referendum-and-..., pages:3.
25. UK appeals to EU, WTO and IMO over latest intimidation round on the Falklands, 26 Nov. 2012, www.en.mercopress.com/2012/11/26/uk-appeals-to-eu-..., two pages.
26. "US Confirms 'neutral position' in Falklands' dispute; hopes for cooperation on practical issues", MercoPress, March 17th 2012.
27. www.fco.gov.uk/en/Falkland-islands, 7 March 2012
28. www.falklandislands.com
29. www.en.mercopress.com- MercoPress, South Atlantic News Agency
30. www.unesco.org/Falkland-Islands (Malvinas)
31. www.un.org/Falkland-Islands (Malvinas)
32. www.homayoon1564.blogfa.com
33. www.Iran-naft.blogfa.com
34. www.news.irib.ir
35. www.mercosur.int.com/Malvinas.
36. www.bnamerica.com/Malvinas/Falklands...
37. Wilkinson, Abigail, Business News Americas, "Latin American parliament backs Argentina in Falklands dispute"- Regional, Published: August 6th 2012, www.bnamerica.com.
38. www.independent.co.uk, 14 Oct. 2012
39. www.falklands.gov
40. www.nobelprize.org
41. White, Michael, "Who first owned the Falkland Islands?" The dispute over ownership of the South Atlantic Islands has been blowing hot and cold for several centuries. Guardian, 2 Feb. 2012
42. Wikipedia, the Free Encyclopedia, Falkland-Malvinas Dispute.

43. Willets Peter and Noguera Filipe, March 1992, "Prospects for a Settlement of the Falklands/Malvinas Dispute", March 1992, prepared for publication as an Occasional paper by the Institute for Conflict and Resolution, George Mason University, pages:39.

44. Willets Peter, June 2012, "Distributed Sovereignty And The Falklands (Malvinas) Dispute", Emeritus Professor of Global Politics, City University, London, South Atlantic Council, Occasional Papers, pages:24.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی